T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

AYAKKABI VE SARACİYE TEKNOLOJİSİ

GOVA SAYA
542TGD247

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.

- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.

- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR ii
GİRİŞ 1
ÖĞRENME FAALİYETİ–1 3
1. GOVA SAYANIN KESİMİ 3
1.1. Gova Model Sayanın Kesiminde Dikkat Edilecek Noktalar 3
1.1.1. Yüz 4
1.1.2. Gambalar 4
1.1.3. Astarlar 4
1.2. Numaralama 5
UYGULAMA FAALİYETİ 6
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 8
ÖĞRENME FAALİYETİ–2 9
2. YÜZ VE ASTAR PARÇALARINI HAZIRLAMA 9
2.1. Gova Model Saya 9
2.1.1. Tıraş 9
2.1.2. Kıvırma 10
2.1.3. Regüle/Regola (Toplama) 12
2.1.4. Çatı Dikişi 12
2.1.5. Yüz Parçalarının Dikiminde Dikkat Edilecek Noktalar 12
2.1.6. Astar Hazırlama Tekniği 13
2.1.7. Çoraplık Yapıştırırken Dikkat Edilecek Noktalar 13
UYGULAMA FAALİYETİ 14
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 18
ÖĞRENME FAALİYETİ–3 19
3. ÜSTE ATMA 19
3.1. Astar ve Yüzü Birleştirme Tekniği 19
3.2. Üste Atma 19
UYGULAMA FAALİYETİ 23
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 24
ÖĞRENME FAALİYETİ–4 25
4. ARA İŞİ VE TEMİZLİK 25
4.1. Ara İşi 25
4.2. Elle Astar Fazlalıklarını Keserken Dikkat Edilecek Noktalar 25
4.3. Ara İşi Makinesi 25
4.3.1. Tanımı 25
4.3.2. Ayarları 26
4.3.3. Elemanları ve Görevi 26
4.3.4. Bıçağın Bilenmesi 27
4.4. Fazla İplikleri Keserken Dikkat Edilecek Noktalar 27
4.5. Eşleme Yaparken Dikkat Edilecek Noktalar 28
4.6. Ara İşi ve Temizlik Yapma 28
UYGULAMA FAALİYETİ 29
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 31
MODÜL DEĞERLENDİRME 32
CEVAP ANAHTARLARI 33
KAYNAKÇA 35

AÇIKLAMALAR

KOD	**542TGD247**
ALAN	**Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi**
DAL/MESLEK	**Ayakkabı Üretimi**
MODÜLÜN ADI	**Gova Saya**
MODÜL TANITIMI	Gova model saya ilgili temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/16
ÖN KOŞUL	Kesim, Deri İnceltme, Tezgâh İşleri, Temel Dikiş Makineleri Modüllerini Almış Olmak
YETERLİK	Temel gova sayası yapmak
MODÜLÜN AMACI	**Genel Amaç** Gerekli ortam sağlandığında gova saya dikebileceksiniz. **Amaçlar** **1.** Gova model saya kesebileceksiniz. **2.** Gova model sayanın yüz ve astar parçalarını hazırlayarak dikebileceksiniz. **3.** Gova model sayayı üste atabileceksiniz. **4.** Ara işi ve temizleme yapabileceksiniz.
EĞİTİMÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	**Ortam:** Atölye ortamı, kesim atölyesi, saya atölyesi gibi saya kesiminin ve dikiminin yapıldığı ortamlar **Donanım:**kesiminde kullanılan aletler ve saya dikim makineleri
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Ayakkabı geçmişten günümüze insanların en temel ihtiyaçlarından biridir. İnsanlar her dönemde ayaklarını dış etkenlerden koruyacak bir giyeceğe ihtiyaç duymuşlardır. Günümüzde nüfus artışı ve insanların satın alma gücünün artması ile kaliteli malzemelerden yapılmış, estetik ve modaya uygun ayakkabıya ihtiyaç giderek artmaktadır.

Gova model bayan ayakkabısında en temel modeldir. Moda akımlarına göre değişiklik gösterse de geçerliliğini ve kullanışlılığını hiç yitirmemiştir.

Bu modül ile gova sayanın parçalarını, nasıl kesildiğini, nasıl birleştirildiğini ve nasıl dikildiğini öğreneceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyette verilen bilgiler doğrultusunda, gerekli ortam sağlandığında gova sayanın kesimini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Farklı gova modellerini araştırarak rapor hâlinde hazırlayınız. Sınıf ortamında arkadaşlarınıza sunum yapınız.

1. GOVA SAYANIN KESİMİ

Bayanlar için yapılan klasik, her zaman giyilebilen ayakkabı türüdür. Çeşitleri pek çok olan gova sağlam, rahat, basit, sade ve düz yapılı, ayağı çok iyi saran bir ayakkabı modelidir. Basit bir bayan ayakkabısı olan dekolte sayası, genellikle beş yöntem ile yapılır.

- Tek parça gova
- ½ parça gova
- İçten gambalı (3/4) gova
- Çift gambalı gova
- Parçalı dekolte gova

Bu modülde içten gambalı model anlatılmıştır.

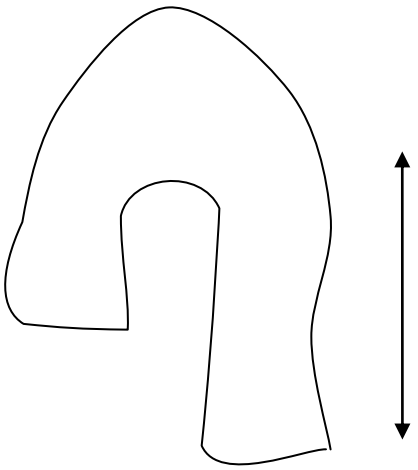
1.1. Gova Model Sayanın Kesiminde Dikkat Edilecek Noktalar

Kesim yapılırken dikkat edilmesi gereken ana ilkeler şunlardır:

- Sayayı oluşturacak parçalar malzemenin uygun bölgelerinden uygun konumda kesilmelidir.
- Istampalar malzeme kaybı minimum olacak biçimde yerleştirilmelidir.
- Genel kural olarak şunu söyleyebiliriz: Genellikle saya parçaları kanadın üzerine arka kısmından başlanarak baş yönüne doğru, (sıklık doğrultusunda) kesilmelidir.

1.1.1. Yüz

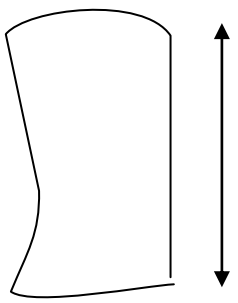
Ayakkabının önünde devamlı gözüktüğünden dolayı sayanın en önemli elemanıdır. Derinin sık olduğu tarafa doğru Şekil 1. 1'deki gibi ok yönünde yerleştirilerek kesilmelidir.

Şekil 1.1: Gova yüz parçası

1.1.2. Gambalar

Ayakkabının arka kısmını örten veya tamamlayan saya elemanlarıdır. Gova ayakkabıda ayakkabının iç tarafına tek adet gamba kullanılmaktadır. Derinin sık olduğu tarafa Şekil 1.2'deki gibi ok yönünde yerleştirilmelidir. Fakat deriden kazanmak için gambaları sağa veya sola çevirebiliriz.

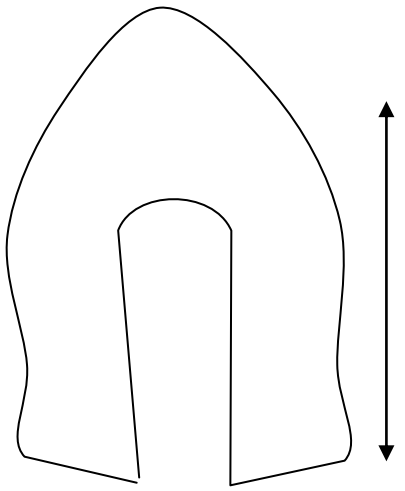

Şekil 1.2: Gova gamba parçası

1.1.3. Astarlar

Görünen (dış) parçaların, üstüne dikildiği ve ayakkabının içine gelen kısımlardır. Deri, suni deri ve tekstil malzemelerinden yapılır. Astarlık deriye meşin denmektedir.

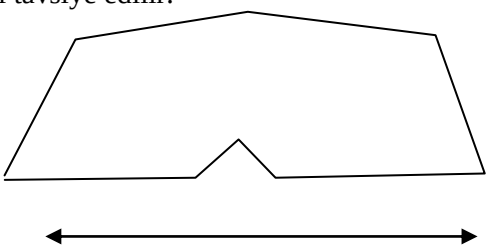
- **Yüz astarı:** Ayakkabının yüz kısmının altına gelen elemandır. Derinin sık olduğu tarafa doğru Şekil 1. 3'teki gibi ok yönünde yerleştirilip kesilmelidir.

Şekil 1.3: Astar yüz parçası

- **Çoraplık**

Astarın topuk arkasına gelen kısmıdır. Genellikle burada kullanılan malzemenin pürüzlü yüzeyi ayak tarafına bakacak şekilde yerleştirilir. Ayağın topuğu tutması için yapılır. Bu parçada da sıklık yönü pek fark etmese de derinin sık olduğu tarafa doğru Şekil 1. 4'teki gibi ok yönünde kesilmesi tavsiye edilir.

Şekil 1.4: Çoraplık

1.2. Numaralama

Türkiye de numara ve iç dış çentikleri sayanın dış tarafına vurulur. Fakat bazı firmalar diğer ülkelerdeki gibi çentiği içe vurur. Pres kesim bıçağının üzerinde bütün çentikler vardır. Ayrıca çentik atmaya gerek yoktur. Elde kesim için iç dış çentiği önemlidir. Kesim sırasında çentiğin belirgin olup olmadığına dikkat edilmelidir. Numara gümüş kalemle saya üzerine yazılabilir. ¾ şeklinde kesilen govalarda gamba gelen taraf ayakkabının iç tarafını gösterir. Ayrıca iç dış çentiği konulmayabilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Gova model saya kesiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Gova ıstampalarını ayırınız.	➢ Astar ve yüz ıstampalarını ayırınız.
➢ Sayalık malzemeyi hazırlayınız.	➢ Modelinize göre saya ve astar malzemesi seçiniz. ➢ Malzemeyi kesim masasına kurallara uygun yerleştiriniz. ➢ Malzemenin kusur ve hatalarını tespit ediniz. ➢ Malzemenin kalite bölgelerini tespit ediniz. ➢ Malzemenin esneme yönünü tespit ediniz. ➢ Malzemenin desen ve şekil özelliklerini tespit ediniz.
➢ Yüz parçalarını kesiniz.	➢ Yüz ıstampalarını kurallara uygun malzeme üzerine yerleştiriniz. ➢ Yüz parçalarını çift kesmek için ıstampaları ters çevirmeyi unutmayınız. ➢ Her yüz parçasının esneme yönüne dikkat ederek kesiniz. ➢ El kesim bıçağınızın keskin olmasına dikkat ediniz. ➢ Saya parçası kesildikten sonra gerekli işaretleme ve noktalama işaretlerini saya parçaları üzerinde gümüş kalemle çiziniz.
➢ Astar parçalarını kesiniz.	➢ Astar parçalarını kurallara uygun malzeme üzerine yerleştiriniz ➢ Astar parçalarını keserken sol saya kesmek için ıstampaları ters çevirmeyi unutmayınız. ➢ Her astar parçasının esneme yönüne dikkat ederek kesiniz. ➢ El kesim bıçağınızın keskin olmasına dikkat ediniz. ➢ Astar parçalarının bindirme çizgilerini işaretleyiniz.
➢ Numaralama yapınız.	➢ Kesilen saya elemanlarına numarasına göre çentik kesmeyi unutmayınız. ➢ Çentik atmazsanız üzerine kalem ile numarasını yazınız.
➢ Kontrol ve düzeltme yapınız.	➢ Kesilen parçaları numaralarına ve iç dış çentiğine göre tasnifleyiniz ➢ Parçaları şekillerine göre ayırınız. ➢ Ayrılan parçaları sayınız. ➢ Kesilmiş sayaları işaretleyiniz. ➢ Kesilmiş sayaları eşleştiriniz.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet,** kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak öğrendiklerinizi kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Gova ıstampalarını yüz ve astar olarak ayırdınız mı?		
2. Sayalık malzemeyi kesim için hazırladınız mı?		
3. Yüz parçalarını esneme ve kalite bölgelerine dikkat ederek kestiniz mi?		
4. Astar parçalarını kalite bölgelerine dikkat ederek kestiniz mi?		
5. Kestiğiniz saya parçalarına çentik işareti koydunuz mu?		
6. Saya parçaları eşleme kontrolünü yaptınız mı?		
7. Ürünü istenen nitelikte tamamladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "Hayır" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise "Ölçme ve Değerlendirme" ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( )Astar ve yüz ıstampaları arasında fark yoktur.
2. ( )Gova saya kesimi için malzemelerdeki kusur ve hataları tespit etmeye gerek yoktur.
3. ( )Saya parçası kesildikten sonra gerekli işaretlemelerin ve noktalama işaretlerinin saya parçaları üzerinde belirlenmesi gerekir.
4. ( )Astar parçalarını keserken sol saya parçalarını kesmek için ıstampalar ters çevrilmelidir.
5. ( )Her yüz parçası esneme yönüne dikkat edilerek kesilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–2

AMAÇ

Yüz ve astar parçalarını doğru olarak hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Güncel moda akımlarını araştırarak bu akımların gova modelin üzerindeki etkilerini, değişimlerini araştırarak rapor hâlinde yazınız. Arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. YÜZ VE ASTAR PARÇALARINI HAZIRLAMA

2.1. Gova Model Saya

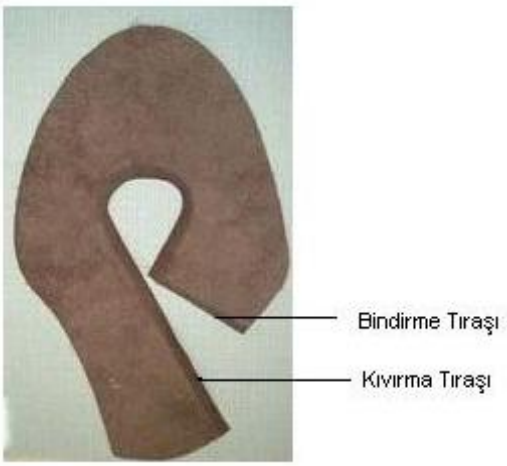
2.1.1. Tıraş

Tıraşlama, derinin ters yüzeyinden elde veya makinede yapılabilir. Sırça yüz tıraşlanmaz. Kesilmiş olan saya parçalarının gerekli yerleri uygun kalınlıkta ve uygun genişlikte tıraşlanır. Bu gova model ayakkabıda iki çeşit tıraş vardır.

- **Kıvırma tıraşı:** Kıvırma genişliği 4 mm olmalıdır. Bunun için de kıvırma yapılacak saya kenarına 8 mm genişliğinde tıraş yapılır.
- **Bindirme tıraşı:** Birbiri üzerine binecek parçaların binme yerinin tıraşlanmasıdır. Istampacı tarafından farklı bir şekilde belirtilmemiş ise 8 mm genişliğinde yapılır.

Farklı şekillerde tasarlanmış gova sayalar olabilir. Bu modelde fileto kullanılmadığı için çatı tıraşı yapılmaz. Derinin monteye daha dayanaklı olması ve dikişin daha sağlam olması istenir. Çatı tıraşı filetolu modellerde yapılır.

Saya parçalarının üzerine hangi tıraşın yapıldığı aşağıdaki resimlerde gösterilmiştir.

Resim 2.1: Yüz saya parçasında tıraş yerleri

Resim 2.2: Gamba saya parçasında tıraş yerleri

2.1.2. Kıvırma

Kenara kıvırma tıraşı yapılır. Kıvrılacak yerlerin yırtılmaması için bu kısma resim 2. 3.'te görüldüğü gibi takviye bandı yapıştırılır. Takviye bandı kendinden yapışkanlı da olabilir veya yapıştırıcı ile yapıştırılır.

Resim 2. 3: Takviye bandı yapıştırma

Kıvrılacak yüzeylere fırça veya makine ile yapıştırıcı sürülür. Elde kıvırma yapılırken yapıştırıcı olarak solüsyon kullanılması gerekir. Resim 2.4'te görüldüğü gibi çekiç yardımı ile kıvırma yapılır. Başında ve sonunda çatı dikişinin rahat dikilebilmesi için boşluk bırakılmalıdır. Eğer buralara kıvırma yapılırsa çatı dikişi sırasında kalınlık ve potluk olur bu nedenle buraların kıvırması çatı dikişinden sonra yapılır.

Resim 2.4: Kıvırma yapma

Kıvırma yaparken yüz parçasının ortasına gelindiğinde yüzdeki ovallikten dolayı potluklar olur ve düzgün kıvırma olmaz. Bu nedenle Resim 2.5'te görüldüğü gibi bu kısımlara makasla küçük çentikler atılır.

Resim 2.5: Çentik atma

2.1.3. Regüle/Regola (Toplama)

Sayanın monteye hazır duruma getirilmesi için kesilmiş ve gerekli işlemleri bitmiş saya elemanlarının birbiri ile ilgili olarak bir araya getirilmesine (regüle) toplama denir. Regülede bindirme paylarına dikkat edilmesi gerekir. Bindirme payları genellikle 8 mm olur. Bindirme payına yapıştırıcıyı bir fırça yardımı ile ve çok dağıtmadan sürmek gerekir. Aksi hâlde ileriki dikiş işlemlerinde yapıştırıcı iğnenin gözünü tıkayacağından dikiş atlamalarına, iğnenin ısınmasına veya ip kopmalarına neden olur.

2.1.4. Çatı Dikişi

Resim 2.6: Çatı dikişi

Gambaların arka kısmının dikilmesine çatı dikişi denilir. Derinin sırça yüzleri iç içe bakacak şekilde gambalar üst üste konur ve 1,5 mm pay vererek resim 2. 6'da görüldüğü gibi dikilir. Çatı dikişinin başına ve sonuna ponteriz dikişi (güçlendirme dikişi) atılır. Aksi takdirde dikişler sökülür.

Resim 2.7: Bant yapıştırma

Çatı dikişi yapıldıktan sonra dikişin ayağı rahatsız etmemesi ve dikişin sağlam olması için resim 2. 7'deki gibi takviye bantı çekilir.

2.1.5. Yüz Parçalarının Dikiminde Dikkat Edilecek Noktalar

Yüz ve gambayı birleştirirken dikkat edilmesi gereken noktalar genel olarak şunlardır:

- Gamba ve yüz birleştirirken çentikleri aynı yönde olmalıdır.

- Yüz parçası gambaya bindirilmelidir.
- Gamba ve yüzü yapıştırırken üst kenarlar (kıvırma yapılacak kısmı) aynı hizada olmalıdır.
- Çatı dikişinde dikiş payı 1,5 mm olmalıdır. Daha az olursa dikiş sökülür, daha çok olursa potluk olur ve ayağı rahatsız eder.
- Santimetredeki dikiş adımları erkek ve bayan ayakkabılarında farklı olmak zorundadır. Bayan ayakkabılarında cm'deki dikiş adımı 5-6 iken erkek ayakkabılarında bu değer, 4-5 tir.

2.1.6. Astar Hazırlama Tekniği

Astar olarak deri kullanılacaksa yarma yapılması gerekir. Kesilen astar parçaları 0,6 mm kadar inceltilebilir. Ama suni deri kullanılacaksa yarma yapılmaz.

2.1.7. Çoraplık Yapıştırırken Dikkat Edilecek Noktalar

Çoraplığın yapıştırılması esnasında pürüzlü (tüylü) yüzeyin ayağa temas edecek tarafta olması gerekir. Bunun amacı ayakkabının ayağı tutması ve sarması içindir.

Resim 2.8: Çoraplığa yapıştırıcı sürme

Çoraplıkta yapıştırıcı resim 2.8'de görüldüğü gibi sırça tarafına değil de diğer tarafına (deride et tarafı, suni deride kumaş tarafına) sürülür. Yüz astarına yapıştırıcı sürülür ve kuruması beklenir. Resim 2.9'da görüldüğü gibi yüz astarı çoraplığa binecek şekilde yapıştırılır.

Resim 2.9: Çoraplık ve yüz astarını yapıştırma

UYGULAMA FAALİYETİ

Gova model sayanın yüz ve astar parçalarını hazırlayarak dikiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Yüz parçalarına tıraş yapınız.	➢ Yüz parçasının ağız kısmına kıvırma tıraşı ve kısa olan gamba tarafına bindirme tıraşı yapınız. ➢ Gamba parçasının düz kısmına bindirme tıraşı ve üst kısmına kıvırma tıraşı yapınız.
➢ Yüze yakma yapınız.	➢ Kesilmiş, tıraşı yapılmış yüz parçasının üste binecek kısmına yakma yapınız.
➢ Gamba ve yüzü yapıştırınız. 	➢ Resim 2.10'da görüldüğü gibi bir fırça yardımı ile yapıştırıcıyı fazla dağıtmadan yüz ve gamba parçalarına sürünüz.
	➢ Resim 2.11'de görüldüğü gibi yüz parçasını gambanın üzerine bindiriniz.
	➢ Resim 2.12'de görüldüğü gibi yapıştırıcı iyice deriye işlesin ve daha iyi yapışma olsun diye sayacı çekiciyle çekiçleyiniz.

➢ Gamba ve yüzü dikiniz 	➢ Resim 2.13'te görüldüğü gibi gamba ve yüzü dikiniz. Dikişin başına ve sonuna ponteriz dikişi atınız.
➢ Ağız kısmına kıvırma yapınız 	➢ Yüz parçasına kıvırma yapılır. • Kıvırma yapılacak yere takviye bandı çekiniz. • Yapıştırıcı sürünüz. • Kurumasını bekleyiniz. • Gambaların her iki tarafına çatı dikişinin dikilebileceği kadar boşluk bırakınız. Buraları kıvırmayınız. • Kıvırma yaparken sağ elinizle çekici tutarken sol elinizin üç parmağı (başparmak, işaret parmağı ve orta parmak) yardımı ile kıvırma yapınız. • Kıvırmaların köşe dönüşlerini katlayarak çekiç vurma mesafelerini sıklaştırarak dönüş yapınız. Çok potluk olan yerlere çentik atınız. • Kıvırma yapılan kenarların aynı hizada olmasına dikkat ediniz.
➢ Çatı dikişi yapınız. 	➢ Gambaları çatarken aynı hizada olmalarına dikkat ediniz. ➢ Dikişin başına ve sonuna ponteriz dikişi atınız. ➢ Dikişten sonra kıvırmayı tamamlayınız. ➢ Dikiş bittikten sonra çekiçle dikiş yerini açınız ➢ Dikiş yerini düzelttikten sonra resim 2. 15'teki gibi bant çekiniz.

➢ Çoraplık ve yüz astarını yapıştırınız	➢ Çoraplığın ters tarafının kullanılacağını unutmayınız. ➢ Yüz astarı ve çoraplığa yapıştırıcı sürünüz. ➢ Kurumalarını bekleyiniz. ➢ Yüz astarını çoraplığa bindirme payı kadar bindiriniz. ➢ Çekiçle yapıştırınız.
➢ Çoraplık ve yüz astarını dikiniz. 	➢ Yüz astarı tarafından 1,5 mm pay vererek dikiniz. ➢ Dikişin başında ve sonunda ponteriz dikişi yapınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet,** kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak öğrendiklerinizi kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Yüz parçalarına tıraş yaptınız mı? (Sentetik malzemeler kesinlikle tıraşlanmaz.)		
2. Yüzün gambaya binecek tarafına yakma yaptınız mı?		
3. Yüze ve gambaya yapıştırıcı sürdünüz mü?		
4. Yüzü gambaya bindirdiniz mi?		
5. Yüzü ve gambayı diktiniz mi?		
6. Çoraplık ve yüz astarına yapıştırıcı sürdünüz mü?		
7. Yüzü çoraplığa bindirdiniz mi?		
8. Yüzü ve çoraplığı diktiniz mi?		
9. Diktiğiniz saya istenilen özelliklerde oldu mu?		
10. Sayayı istenilen niteliklerde tamamladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "Hayır" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise "Ölçme ve Değerlendirme" ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Kıvırma yapılacak yere takviye bandı çekilir.

2. ( ) Dikişlerin sadece başında ponteriz dikişi yapılması yeterlidir.

3. ( ) Deri astar saya parçaları yarma makinesinde inceltilir.

4. ( ) Çoraplığın sırça tarafı ayağa temas etmelidir.

5. ( ) Gamba yüze binmelidir.

6. ( ) Çatı dikişinden sonra bant çekilmelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–3

AMAÇ

Gova sayayı kapalı sistemde üste atabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Farklı gova modellerinin farklı üste atma teknikleri ile üretilmesini araştırınız. Rapor hâlinde hazırlayarak sunum yapınız.

3. ÜSTE ATMA

3.1. Astar ve Yüzü Birleştirme Tekniği

- Astar ve yüzü birleştirirken dikkat edilmesi gereken en önemli nokta astarın ayağa temas edecek tarafı sırça yüzü olmalıdır.
- Astarın ve yüzün yan çentikleri zıt yönde olmalıdır.
- Astarın ucundaki çentik ile yüzün ucundaki çentik Resim 3. 1'de görüldüğü gibi üst üste gelmelidir.

Resim 3.1: Yüz ve astar uç çentikleri

3.2. Üste Atma

Yüzün astara yapıştırılması işlemine üste atma denir. Sayada genel olarak iki tür üste atma vardır.

- Kapalı sistem: Yüz ayrı hazırlanır, astar ayrı hazırlanır ve ikisi birleştirilir.
- Açık sistem: Hazırlanan her yüz parçasına astarı yapılır, en son astarlanan yüz parçaları birleştirilir.

Bu modülde kapalı sistemde üste atma işlemi anlatılmıştır.

- Yüz parçasının ağız kenarına Resim 3. 2'de görüldüğü gibi yapıştırıcı sürülür.

Resim 3.2: Yüze yapıştırıcı sürme

- Astara kırpma payı bırakılarak Resim 3. 3'te görüldüğü gibi yapıştırıcı sürülür.

Resim 3.3: Astara yapıştırıcı sürme

- Çoraplık orta çizgisinden tutularak Resim 3. 4'te görüldüğü gibi yüzün arka ortasına merkezlenir. Gümüş kalem ya da makas ile küçük bir işaret konur.

Resim 3.4: Astarın yüze merkezlenmesi

- Arka kısım ve yanlar Resim 3.5'te görüldüğü gibi el ile düzgün bir şekilde yapıştırılır.

Resim 3.5: Astarın yüze merkezlenmesi

- Saya tezgâha Resim 3.6'da görüldüğü gibi konur ve ön taraf merkezlenerek yapıştırılır. Çoraplığın yüzün üst kenarından 5-6 mm dışta olmasına dikkat edilir.

Resim 3.6: Astarın yüze yapıştırılması

- Doğru yapışıp yapışmadığı veya kayma olup olmadığı Resim 3. 7'de görüldüğü gibi kontrol edilir. Kayma varsa düzeltilmelidir.

Resim 3.7: Kontrol yapma

- Resim 3. 8’de görüldüğü gibi çekiçle vurularak yapışma sağlamlaştırılır.

Resim 3.8: Çekiçleme

- Ağız kenarından resim 3.9’da görüldüğü gibi uçtan uca 1–1,5 mm pay verilerek dikilir.

Resim 3.9: Ağız dikişi

Resim 3.10: Ağız dikişinin bitmiş hâli

UYGULAMA FAALİYETİ

Gova model sayayı üste atınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Yüz parçasına yapıştırıcı sürünüz.	➢ Ağız kısmına fırça ile yapıştırıcı sürünüz.
➢ Astar parçasına yapıştırıcı sürünüz.	➢ Astarın kırpma payını bırakarak yapıştırıcı sürünüz.
➢ Referans noktalarına dikkat ederek üste atınız.	➢ Çoraplık orta noktasının çatı dikişine gelmesine dikkat ediniz. ➢ Astarın ucundaki çentik ile yüzün ucundaki çentik üst üste gelmelidir. ➢ Saya kenarındaki iç dış çentiği aynı yönde olmalıdır.
➢ Ağız kenarından dikiniz.	➢ Sütunlu dikiş makinesinde dikiniz ➢ Kenarından 1–1,5 mm pay vererek dikiniz. ➢ Dikişin sağlam ve düzgün olması için dikişe başladığınız yere kadar tek hamlede dikmeye çalışınız.
➢ Kalite kontrol yapınız.	➢ Dikişleri, çentikleri kontrol ediniz. ➢ Astarda potluk olup olmadığına bakınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet,** kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak öğrendiklerinizi kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Yüz parçasının ağız kısmına yapıştırıcı sürdünüz mü?		
2. Astar parçasının ağız kısmına kırpma payı bırakarak yapıştırıcı sürdünüz mü?		
3. Çentiklere dikkat ederek astar ve yüzü yapıştırdınız mı?		
4. Astarın düzgün yapıştığını kontrol ettiniz mi?		
5. Ağız kısmının dikişini yaptınız mı?		
6. Üste atma işlemini istenilen niteliklerde tamamladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "Hayır" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise "Ölçme ve Değerlendirme" ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Astarın kırpma payına yapıştırıcı sürülmez.
2. ( ) Çentiklerin üst üste gelmesi önemli değildir.
3. ( ) Astar ve yüz ön kısımdan yapıştırılmaya başlanır.
4. ( ) Ağız dikişi düz dikiş makinesinde dikilmelidir.
5. ( ) Kenardan 2 mm pay verilerek dikilmelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Ara işi ve temizlik yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Ara işi ve temzilik ile ilgili farklı uygulamaları araştırarak rapor hâlinde hazırlayınız. Hazırladığınız raporun sunumu yapınız.

4. ARA İŞİ VE TEMİZLİK

4.1. Ara İşi

Dikilmiş sayadaki astar fazlalıklarını kesmeye ara işi denir.

4.2. Elle Astar Fazlalıklarını Keserken Dikkat Edilecek Noktalar

- Astar fazlalıkları sayacı makası ile temizlenir.
- Astar fazlalıkları dikişin hemen üzerinden kesilmelidir.
- Ara işi yapılırken dikişlerin kesilmemesine dikkat edilir
- Kesimin düzgün yapılmasına dikkat edilmelidir.
- Elde monte yapılacaksa Resim 4.1'de görüldüğü gibi çivi çakılacak yerlerdeki astarlar kesilmemelidir.

Resim 4.1: Elde monte için çivi payı

4.3. Ara İşi Makinesi

4.3.1. Tanımı

Sayadaki astar fazlalıklarını kesen makinedir.

4.3.2. Ayarları

Kesilecek astar fazlalığının kalınlığına göre dayama yüksekliğinin ayarlanması Resim 4. 2'de görüldüğü gibi ayar vidaları kullanılarak yapılır.

Resim 4.2: Ayar vidası

4.3.3. Elemanları ve Görevi

Ara işi makinesinin önemli elemanları ve görevleri şunlardır:

- **Bıçak:** Aşağı yukarı hareket ederek astar fazlalıklarını kesen elemandır.

Resim 4.3: Bıçak

- **Dayama:** Astar fazlalığını silindirik bıçak ve bıçak arasında tutan ve kesim kalınlığını ayarlayan elemandır.

Resim 4.4: Dayama

- **Silindirik bıçak:** Fazlalığın kesilmesi için destek sağlayan ve dönme hareketi yaparak ilerleme işlemini gerçekleştiren elemandır.

- **Pedal:** Dayama ve bıçağın kaldırılıp indirilmesini sağlayan elemandır.

Resim 4.5: Pedal

- **Bıçak bileme aparatı:** Üzerindeki zımpara taşı sayesinde bıçağın keskinleştirilmesini ve bilenmesini sağlayan elemandır.

4.3.4. Bıçağın Bilenmesi

Bıçağı sabitleyen vida sökülür ve bıçak yuvasından çıkarılır. Bıçak, bıçağın şekline uygun olan zımpara taşına Resim 4.6'da görüldüğü gibi sürülerek bileme işlemi yapılır.

Resim 4.6: Bıçağın bilenmesi

4.4. Fazla İplikleri Keserken Dikkat Edilecek Noktalar

- Saya üzerindeki iplik fazlalıkları kesilirken dikiş kesilmemelidir.
- Fazla olan ipliklerin hem sayanın yüzünden hem de astar tarafından kesilmesine dikkat edilmelidir.
- İplik kesilirken çok dipten kesilmemelidir. Kalan iplik uçları yakma makinesinde veya aleve tutularak temizlenmelidir.
- Ağız dikiminde kalan iplikler sayanın tersinden çekilerek kesilmelidir. Kalan iplik ucu yakılmalıdır.

4.5. Eşleme Yaparken Dikkat Edilecek Noktalar

- Sayalar numaralarına göre çiftlenir.
- Çiftleme yaparken iki çift arasında renk ve desen uyumu olmalıdır.
- Dikiş aralıkları, dikiş düzgünlükleri ile kıvırmalar düzgün ve eşit olmalıdır.

4.6. Ara İşi ve Temizlik Yapma

Astar fazlalıkları sayacı makası veya ara işi makası ile temizlenmelidir. Saya üzerindeki fazla iplikler kesilmeli veya yakılmalıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Ara işi ve temizleme yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Astar fazlalıklarını kesiniz.	➢ Elde veya makinede dikişe dikkat ederek astar fazlalıklarını kesiniz.
➢ Fazla iplikleri kesiniz.	➢ Fazla iplikleri makasla dikişi sökmeden kesiniz.
➢ Fazla iplikleri yakınız. **Resim 4.7: Yakma makinesinin ayarı**	➢ İplik uçlarını resim 4. 7'deki gibi yakma makinesinde veya aleve tutarak yakınız.
➢ Kalite kontrol yapınız.	➢ Sayaları tek tek kontrol ediniz. Dikiş atlamalarına, sökülen dikişlere, kenar kıvırmalarına dikkat ediniz. Bozuk sayaları ayırınız.
➢ Eşleme yapınız.	➢ Sayaları numaralarına göre çiftleyiniz. Renk farklılıklarına ve desen farklılıklarına dikkat ediniz.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet,** kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak öğrendiklerinizi kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Astar fazlalıklarını düzgün kestiniz mi?		
2. Fazla iplikleri dikişleri koparmadan kestiniz mi?		
3. Fazla iplikleri yaktınız mı?		
4. Kalite kontrol yaptınız mı?		
5. Numaraya göre eşleme yaptınız mı?		
6. Ara işi ve temizlik işlemlerini istenilen niteliklerde tamamladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "Hayır" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise "Ölçme ve Değerlendirme" ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Astar fazlalıkları elde veya makinede kesilebilir.
2. ( ) Ara işi makinesi iplik fazlalıklarını kesen makinedir.
3. ( ) Dayama kesim kalınlığını ayarlayan parçadır.
4. ( ) İplik uçları dipten kesilmelidir.
5. ( ) Sayalar numaralarına göre çiftlenmelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise "Modül Değerlendirme"ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Kesim bıçağı keskin olmalıdır.
2. ( ) Bir çift saya keserken ıstampalar ters çevrilerek kesilir.
3. ( ) Çoraplık malzemenin tersinden kesilmelidir.
4. ( ) Gambaya kıvırma tıraşı yapılmaz.
5. ( ) Astar olarak deri kullanılıyorsa yarma yapılmalıdır.
6. ( ) Saya parçaları kesildikten sonra referans noktalarını işaretlemeye gerek yoktur.
7. ( ) Saya parçalarını birleştirirken bindirme çizgilerine dikkat edilmez.
8. ( ) Çoraplık dikişleri yüz astarı üzerinden yapılır.
9. ( ) Gamba yüze binmelidir.
10. ( ) Elde monte yapılacaksa bütün astar fazlalıkları kesilmelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1.	**Yanlış**
2.	**Yanlış**
3.	**Doğru**
4.	**Doğru**
5.	**Doğru**

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1.	**Doğru**
2.	**Yanlış**
3.	**Doğru**
4.	**Yanlış**
5.	**Yanlış**
6.	**Doğru**

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1.	**Doğru**
2.	**Yanlış**
3.	**Yanlış**
4.	**Yanlış**
5.	**Yanlış**

ÖĞRENME FAALİYETİ-4'ÜN CEVAP ANAHTARI

1.	**Doğru**
2.	**Yanlış**
3.	**Doğru**
4.	**Yanlış**
5.	**Doğru**

MODÜL DEĞERLENDİRMENİN CEVAP ANAHTARI

1.	**Doğru**
2.	**Doğru**
3.	**Doğru**
4.	**Yanlış**
5.	**Doğru**
6.	**Yanlış**
7.	**Yanlış**
8.	**Doğru**
9.	**Yanlış**
10.	**Yanlış**

KAYNAKÇA

- ERKUTOĞLU Necdet, **Saya Teknolojisi,** Bahçelievler 1995.
- KASTAN Cengiz, **Ayakkabı Teknolojisi,** İstanbul 1999.
- SÜRENKÖK Ruhi, **Ayakkabıyı Öğreniyorum,** İzmir 1993.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

AYAKKABI VE SARACİYE TEKNOLOJİSİ

MOLYER SAYA
542TGD248

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR ii
GİRİŞ 1
ÖĞRENME FAALİYETİ– 1 3
1. MOLYER SAYANIN KESİMİ 3
1.1. Molyer Model Sayanın Kesimi 3
1.1.1. Kesim Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken Ana İlkeler 3
1.1.2. Molyer Tipli Ayakkabının Saya (Yüz) Parçaları 4
1.1.3. Molyer Tipli Ayakkabı Sayasının Astar Parçaları 6
UYGULAMA FAALİYETİ 9
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 11
ÖĞRENME FAALİYETİ– 2 12
2. YÜZ VE ASTAR PARÇALARINI HAZIRLAMAK 12
2.1. Molyer Model 12
2.1.1. Tıraş 12
2.1.2. Kıvırma 13
2.1.3. Regola (Toplama) 14
2.1.4. Çatı Dikişi 14
2.1.5. Astar Hazırlama Tekniği 15
2.1.6. Yüz Parçalarının Dikiminde Dikkat Edilecek Noktalar 17
UYGULAMA FAALİYETİ 20
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 27
ÖĞRENME FAALİYETİ– 3 28
3. YÜZ VE GAMBA BİRLEŞTİRME 28
3.1. Gamba ve Yüzü Birleştirirken Dikkat Edilecek Noktalar 28
3.2. Ponteriz Dikişi 28
3.3. Kapsül Takarken Dikkat Edilecek Noktalar 29
UYGULAMA FAALİYETİ 31
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 43
MODÜL DEĞERLENDİRME 44
CEVAP ANAHTARLARI 45
KAYNAKÇA 47

AÇIKLAMALAR

KOD	**542TGD248**
ALAN	**Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi**
DAL/MESLEK	**Alan Ortak**
MODÜLÜN ADI	**Molyer Saya**
MODÜLÜN TANIMI	Temel el ve güç aletlerini kullanmakla ilgili temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Ön koşulu yoktur.
YETERLİK	Molyer saya yapmak
MODÜLÜN AMACI	**Genel Amaç** Gerekli ortam sağlandığında tekniğine uygun molyer saya yapabileceksiniz. **Amaçlar** **1.** Molyer model saya kesebileceksiniz. **2.** Molyer model sayanın yüz ve astar parçalarını hazırlayarak dikebileceksiniz. **3.** Yüz ve gamba birleştirebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	**Ortam:** Kesim atölyesi ve saya atölyesi **Donanım:** Kesimde kullanılan aletler, saya dikim makineleri, iş güvenliği ile ilgili ekipmanlar, diğer faydalı araç gereç ve avadanlıklar
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Molyer ayakkabı, temel ayakkabı çeşitlerinden birisidir. Ayakkabı çeşitleri incelendiğinde ortak yönleri yokmuş gibi görünür. Gerçekte tüm ayakkabılar birbirine benzer. Bu benzer özellikler, çizgiler, ayakkabı üzerinde çok farklı olarak değiştirilerek kullanıldığından pek göze çarpmaz.

Ayakkabıları incelemek için temel yapıları ve bunların değişik uygulamalarını ayakkabı üzerinde ayırt etmek gerekir.

Bu modül sonunda edineceğiniz bilgi ve beceriler ile molyer sayanın parçalarının nasıl kesildiği, nasıl birleştirildiği ve nasıl dikildiği hakkında sizler için çok yararlı olacak bilgiler edineceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ– 1

AMAÇ

Molyer saya dikiminin işlem (imalat sırasında) basamaklarını öğrenip dikimini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

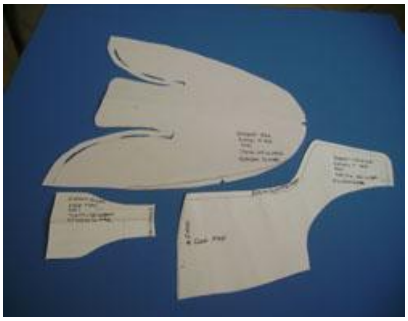
- Erkek ayakkabı üreticilerine giderek molyer ayakkabının çeşitlerini araştırınız.
- Molyer ayakkabı üzerindeki farklı dikiş çeşitlerini araştırınız.
- Araştırma işlemleri için internet ortamından ayakkabı üreticilerine ulaşabilirsiniz. Yaptığınız bu çalışmaları sunu hâline getirip sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. MOLYER SAYANIN KESİMİ

1.1. Molyer Model Sayanın Kesimi

1.1.1. Kesim Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken Ana İlkeler

- Sayayı oluşturacak parçalar malzemenin uygun bölgelerinden uygun konumda kesilmelidir.
- Istampalar malzeme kaybı en düşük olacak biçimde yerleştirilmelidir.
- Genellikle saya ıstampaları kanadın üzerine arkadan baş yönünde, (sıkılık doğrultusunda) yerleştirilerek kesilmelidir.
- Kesim için model ıstampalarının kontrol edilmesi gerekir.
- Kesim için verilen ıstampaların eksik olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- Molyer ayakkabı ıstampaları, üç adet yüz ıstampası ve dört adet astar ıstampasından oluşmaktadır.
- Bu model molyerlerde bir çift saya sekiz adet yüz malzemesi, on adet astar parçasından oluşmaktadır.

Resim 1.1: Yüz ıstampa parçaları

Resim 1.2: Saya astar parçaları

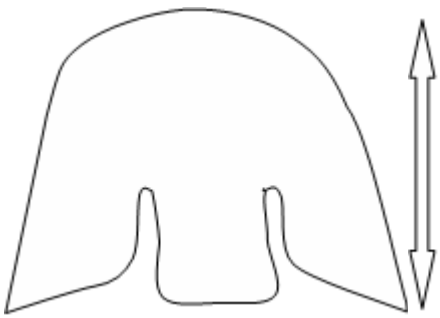
- Her ıstampa parçasına kesimi tamamlandıktan sonra gümüş kalem ile markalama çizgileri çizilir. Markalama bindirme yapılacak, kıvırma yapılacak ve kapsül çakılacak kısımların belirtilmesi için yapılır.

1.1.2. Molyer Tipli Ayakkabının Saya (Yüz) Parçaları

Resim 1.3: Yüz saya parçaları

- **Yüz**

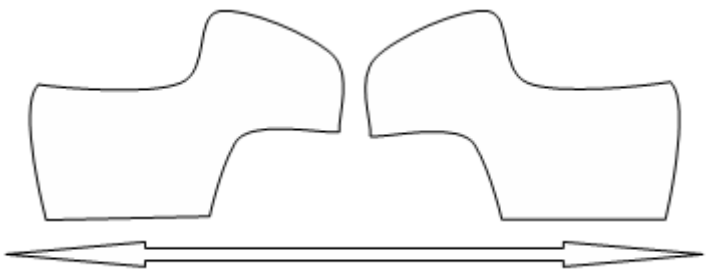
Şekil 1.1: Yüz parçası

Yüz, sayanın ön kısmında kullanılan saya elemanıdır. Sayanın burnunu ve hemen onun arka bölümünü kapsar, bu kısma ayakkabının önü de denilebilir. Maskaretli ve maskaretsiz olanları vardır. Ayakkabının önünde devamlı gözüktüğünden dolayı sayanın en önemli elemanıdır. Derinin sık olduğu tarafa doğru şekildeki gibi ok yönünde yerleştirilmelidir. Derinin en kaliteli yerlerinden kesilmelidir. Yüz kesimi tamamlandıktan sonra gümüş kalem ile markalama çizgileri çizilmelidir. Markalama işlemi bindirme ve kıvırma olacak kısımların işaretlenmesidir.

- **Gambalar**

Ayakkabının arka kısmını kaplayan veya tamamlayan saya elemanlarıdır. Gambaların tek parçadan meydana gelmiş basit şekilleri olduğu gibi iki veya üç parçaya bölünmüş olanları da vardır. Gambaların sabit boyutu veya sabit şekli yoktur. Ayağın yan kısımlarını kaplayan saya elemanıdır.

Molyer ayakkabıda sağ ve sol olmak üzere birbirine simetrik iki adet gamba kullanılmaktadır. Derinin sık olduğu tarafa doğru şekildeki gibi ok yönünde yerleştirilmelidir. Fakat deriden kazanmak için gambalar hafifçe sağa veya sola çevrilebilir. Derinin omuz ve sırt kısımlarına esnemeyen yöne doğru uzunlamasına yerleştirilir. Gamba kesimi tamamlandıktan sonra gümüş kalem ile bindirme ve kıvırma işlemi uygulanacak yerlerin markalanması gerekir.

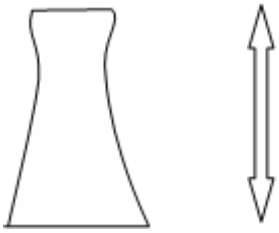
Şekil 1.2: Gamba parçaları

- **Fileto**

Ayakkabının arka kısmına konan saya elemanına fileto denir. Özellikle zikzak dikişi ile dikilen gambalarda mukavemeti artırmak ve çirkin görüntüyü kapatmak için kullanılır.

Filetolar ayakkabıda çeşitli genişliklerde veya uzunluklarda ayakkabı modeline göre yapılabilir. Fileto derideki tasarrufa göre her şekilde kesilebilir. Filetonun kesimi tamamlandıktan sonra gümüş kalem ile markalama çizgileri çizilmelidir.

Fileto derinin sık olduğu tarafa doğru şekildeki gibi ok yönünde yerleştirilip derinin omuz ve karın kısmından kesilebilir.

Şekil 1.3 Fileto parçası

1.1.3. Molyer Tipli Ayakkabı Sayasının Astar Parçaları

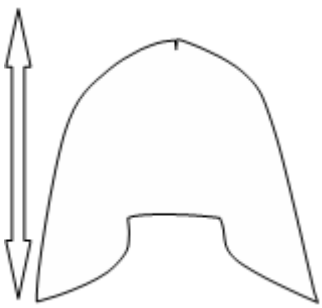
Ayakkabının iç kısmının yüz ve gamba parçalarının birbirlerine eklenmesinden kaynaklanan ve güzel olmayan görüntüsünün kapatılması, ayakkabı içine giren ayağın rahat etmesi ve arkaya fort öne bombe konulabilmesi için sayanın içine konulan malzemeye astar denir. Çok kalın derilerden yapılan ayakkabıların astarsız olarak kullanılma olanağı olduğu gibi yazın hafif ayakkabılarda da astar kullanılmayabilir. Astar parçaları kesildikten sonra kesinlikle gümüş kalem veya nokta ile işaretlemeler yapılmalıdır.

- **Astar parçalarının isimleri**

  - Yüz astarı
  - Gamba astarları (sağ ve sol olmak üzere iki adet)
  - Dil astarı
  - Çoraplık

Resim 1.4: Astar saya parçaları

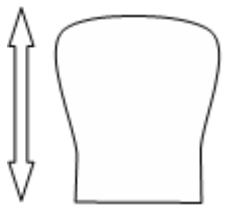
Şekil 1.4: Yüz astar parçası

- **Yüz astarı**

Ayakkabının yüz kısmının altına gelen elemandır. Derinin sık olduğu tarafa doğru şekildeki gibi ok yönünde yerleştirilip kesilmesi gerekir. Yüz astar parçaları kesildikten sonra gümüş kalem ile dil astarının binecek kısmı işaretlenir.

- **Dil astarı**

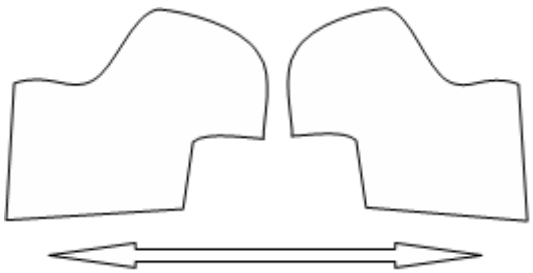
Genel olarak yüz astarına bağlı ve yüz astarı ile birlikte kesilir. Ayakkabı modeline göre yüz astarından ayrı kesilenleri de vardır. Dil astarını yüz astarına dikerken dil astarının yüz astarı üzerine binmesine dikkat edilmelidir. Ayakkabının dili, ayakkabıyı giyen kişi tarafından devamlı çekildiği için dilin sayası kadar astarın yönü de önemlidir. Derinin sık olduğu tarafa doğru şekildeki gibi, ok yönünde yerleştirilip kesilmelidir. Dil astar parçaları kesildikten sonra gümüş kalem ile dil astarının astar fazlalık kısımları işaretlenmelidir.

Şekil 1.5: Dil astar parçası

- **Gamba astarları**

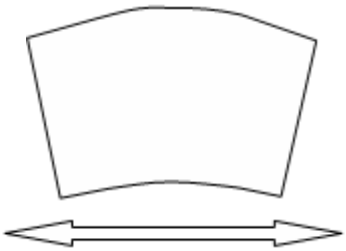
Gamba astarları gambaların altına yerleştirilen malzemelerdir. Gamba astarları ayakkabının iç kısmında gözüktüğü için görünüşü de en az kesildiği yön kadar önemlidir. Gamba astarları da gambalar gibi iki parçadan oluşur. Derinin sık olduğu tarafa doğru şekildeki gibi ok yönünde yerleştirilip kesilmelidir.

Şekil 1.6: Gamba astar parçaları

- **Çoraplık**

Çoraplık sayanın arka kısmında bulunur. Genellikle burada kullanılan malzemenin pürüzlü yüzeyi ayak tarafına bakacak şekilde yerleştirilir. Ayağın topuğu tutması için yapılır. Bu parçada da sıklık yönü pek fark etmese de derinin sık olduğu tarafa doğru ok yönünde kesilmesi tavsiye edilir.

Şekil 1.7: Çoraplık

Bazı ayakkabı astarlarında gambalar uzun tutulur ve çatı dikişi ile birbirine dikilir. Bu sayede çoraplık kullanılmayabilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Molyer model saya kesiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Molyer ıstampalarını ayırınız.	➢ Molyer model ıstampalarını yüz ve astar ıstampaları olarak ayırınız.
➢ Sayalık malzemeyi hazırlayınız.	➢ Modelinize göre saya ve astar malzemesi seçiniz. ➢ Malzemeyi kesim masasına kurallara uygun yerleştiriniz. ➢ Malzemenin kusur ve hatalarını tespit ediniz. ➢ Malzemenin kalite bölgelerini tespit ediniz. ➢ Malzemenin esneme yönünü tespit ediniz. ➢ Malzemenin desen ve şekil özelliklerini tespit ediniz.
➢ Yüz parçalarını kesiniz.	➢ Yüz ıstampalarını kurallara uygun şekilde malzeme üzerine yerleştiriniz. ➢ Yüz parçalarını keserken sol saya kesmek için ıstampaları ters çevirmeyi unutmayınız. ➢ Her yüz parçasını esneme yönüne dikkat ederek kesiniz. ➢ El kesim bıçağınızın keskin olmasına dikkat ediniz. ➢ Saya parçası kesildikten sonra gerekli işaretlemeleri ve noktalama işaretlerini şekildeki gibi saya parçaları üzerinde belirleyiniz.
➢ Astar parçalarını kesiniz.	➢ Astar parçalarını kurallara uygun malzeme üzerine yerleştiriniz. ➢ Astar parçalarını keserken sol saya kesmek için ıstampaları ters çevirmeyi unutmayınız. ➢ Her astar parçasını esneme yönüne dikkat ederek kesiniz. ➢ El kesim bıçağınızın keskin olmasına dikkat

	ediniz. ➢ Astar parçalarının bindirme çizgilerini işaretleyiniz.
➢ Numaralama yapınız.	➢ Kesilen saya elemanlarına numarasına göre çentik atmayı unutmayınız. ➢ Çentik atmazsanız üzerine kalem ile numarasını yazınız.
➢ Kontrol ve düzeltme yapınız.	➢ Kesilen parçaları numaralarına göre tasnifleyiniz. ➢ Parçaları şekillerine göre ayırınız. ➢ Ayrılan parçaları sayınız. Ayrılan parçaları saya bölümünün istediği şekilde ip ile bağlayınız. ➢ Kesilmiş sayaları işaretleyiniz. ➢ Kesilmiş sayaları eşleştiriniz.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet,** kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak öğrendiklerinizi kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Molyer ıstampalarını yüz ve astar parçaları olarak ayırdınız mı?		
2. Saya malzemelerini hatalarını tespit ederek işaretlediniz mi?		
3. Yüz parçalarını düzgün bir şekilde kestiniz mi?		
4. Astar parçalarını düzgün bir şekilde kestiniz mi?		
5. Numaralandırmayı doğru yaptınız mı?		
6. Kontrol ve düzeltme işlemini yaptınız mı?		
7. Bir çift molyer sayanın parçalarını istenilen niteliklerde kesebildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "Hayır" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise "Ölçme ve Değerlendirme" ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Astar ve yüz ıstampaları arasında fark yoktur.
2. ( ) Molyer saya kesimi için malzemelerdeki kusur ve hataları tespit etmeye gerek yoktur.
3. ( ) Saya parçaları kesildikten sonra gerekli işaretlemelerin saya parçaları üzerinde yapılması gerekir.
4. ( ) Astar parçalarını keserken sol saya parçalarını kesmek için ıstampalar ters çevrilmelidir.
5. ( ) Her yüz parçası esneme yönüne dikkat edilerek kesilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ– 2

AMAÇ

Molyer model ayakkabının yüz ve astar parçalarını dikime hazırlarken neler yapılması gerektiğini öğreneceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Basit bir molyer model ayakkabının yüz ve astar parçalarını tanıyınız.
- Molyer model ayakkabının değişik modellerini araştırınız.
- Erkek ayakkabısı diken sayacılardan bilgi almanız gerekir. Kazanmış olduğunuz bilgi ve deneyimleri arkadaş gurubunuz ile paylaşınız.

2. YÜZ VE ASTAR PARÇALARINI HAZIRLAMAK

2.1. Molyer Model

2.1.1. Tıraş

Genellikle saya elemanlarının kenarlarına yapılacak işleme göre inceltmek amacı ile yapılan kenar inceltme işlemine ayakkabıcılıkta tıraş denir. Tıraşlama işlemi genellikle derinin ters yüzüne yapılır. Gerekli olmadıkça sırça yüz tıraşlanmaz. Saya elemanlarının kenarları değişik şekillerde olabilir. Kenar biçimine göre farklı olarak tıraş yapılabilir. Molyer model ayakkabıda üç çeşit tıraş vardır (Resim 2.1).

- **Kıvırma tıraşı**

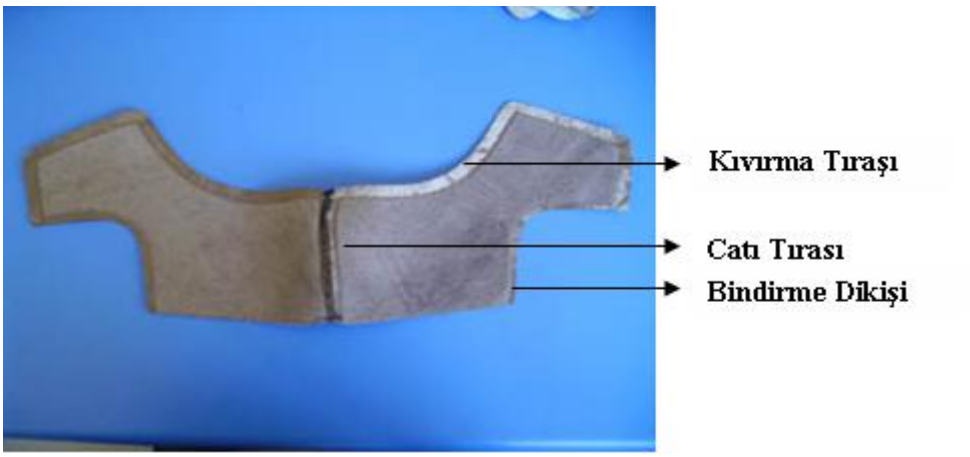
Yapılacak kıvırmanın şekline göre kıvırma boyunun iki katı uzunluğunda tıraş yapılır. Kıvırma tıraşında tıraşlanan uç kısmı sıfıra yakın tıraşlanır. Kıvırma tıraşı genişliği 8 mm' dir (Resim 2.1).

- **Bindirme tıraşı**

Birbiri üzerine gelecek parçaların binme yerlerinin tıraşlanmasıdır. Sayanın ek yerlerindeki ve ayağa değecek kısımlarındaki deri fazlalığını gidermek için yapılan tıraştır. Istampacı tarafından farklı bir şekilde belirtilmemiş ise 8 mm olarak yapılır (Resim 2.1).

➢ **Kenar tıraşı (Çatı tıraşı)**

Temiz bir kenar oluşturularak yapışma kolaylığı sağlamak, ağız derisine eşit kalınlık sağlamak ve kapalı (çatı) dikişlerde deri kalınlığını azaltmak için yapılan tıraştır. Çatı tıraşının genişliği 2 mm olarak alınabilir (Resim 2.1).

Resim 2.1: Kıvırma, bindirme ve çatı tıraşları

2.1.2. Kıvırma

Gamba kenarına kıvırma tıraşı yapılır. Kıvırma yapılacak yerlerin yırtılmaması için bu kısma Resim 2.2'deki gibi takviye bandı yapıştırılır. Tıraşlanmış yüzeylere fırça veya makine ile yapıştırıcı sürülür daha sonra kıvırma yapılır. Sayanın gereken her yerine kıvırma işlemi yapılabilir(Ayna, maskaret, fileto, ağız kenarları vb.).

Resim 2.2: Kıvırma kenarlarına takviye bandı çekilmesi

Kendinden yapışkanlı takviye bantları vardır. Kendinden yapışkanlı olmayanları ise yapıştırıcı sürülerek kullanılabilir.

Tıraşlanmış ve kıvırma yapılacak yüzeylere (Resim 2.3.a) fırça veya makine ile yapıştırıcı sürülür. Elde kıvırma yapılırken yapıştırıcı olarak solüsyon kullanılması önerilir. Kıvırma yapılırken parmaklar ve çekiç uyumlu bir şekilde kullanılmalıdır (Resim 2.3.b).

Resim 2.3a: Gamba kenarına yapıştırıcı sürme

Resim 2.3b: Elde kıvırma yapma

Resim 2.3: Gamba kenarlarının kıvrılması

2.1.3. Regola (Toplama)

Sayanın monteye hazır duruma getirilmesi için kesilmiş ve gerekli işlemleri bitmiş saya elemanlarının, birbiri ile ilgili olarak bir araya getirilmesine regola/toplama denir. Regola her zaman sayacı tezgâhında yapılır.

Regola masasında yapıştırıcılar, mermer, sayacı çekici, makas, çeşitli bantlar, yapıştırıcı fırçası gibi çeşitli takımlar bulunur.

2.1.4. Çatı Dikişi

- Molyer ayakkabıda çatı dikişi saya parçalarından olan gambaların arka kısmının dikilmesinde kullanılır. Her iki gamba ters şekilde tutularak arka kısımdan 1,5 mm içeriden dikilir. Çatı dikişinin başına ve sonuna ponteriz dikişi (kalıcı) atılır (Resim 2.4.a).
- Bir çift ayakkabı için dört adet gamba kullanılır. Bunları ardı ardına dikilirse zamandan ve işçilikten kazanmış olunur (Resim 2.4.b).
- Çatı dikişinin ayağı rahatsız etmemesi için (filetolu olduğu için) gambalar dışa çatı ile birleştirilmelidir.

Resim 2.4 a: Gambaların çatı dikişi

Resim 2.4 b: Gambaların peş peşe çatı dikişi

Resim 2.4: Çatı dikişi dikilmesi

2.1.5. Astar Hazırlama Tekniği

Resim 2.5: Astarların inceltilmesi

- Molyer model sayanın astar parçaları, yüz astar parçası, iki adet (sağ ve sol) gamba astar parçaları ve çoraplıktan oluşur (Resim 2.6).
- Astar parçaları yarma makinesinde 0,8 mm'ye kadar inceltilir(Resim 2.5).
- Yapıştırıcı olarak neopren kullanılır. Neopren, polikloroprenin ticari adıdır. Neopren, piyasada bally veya sarı ilaç olarak da bilinir. Gamba astarı ve çoraplığa neopren sürülürken çok az sürülmelidir.
- Gerekenden fazla neopren sürülürse
  - Yapıştırıcının kuruması için beklenen zaman uzayacaktır.
  - Birleştirip çekiçlerken dışa taşma olacaktır.
  - El takımlarımızdan olan çekice bulaşarak sayanın kirlenmesine sebep olacaktır.
  - Dikiş makinesinde iğnenin gözüne ve kanallarına girerek dikiş hatalarına sebep olacaktır.

Resim 2.6: Astar parçaları

2.1.5.1. Gamba Astarı Hazırlamada Dikkat Edilecek Noktalar

- Gamba astarı iki gamba astarı ve bir çoraplıktan oluşmaktadır (Resim 2.7).
- Çoraplık yapıştırırken dikkat edilmesi gereken en önemli özellik çoraplığın ters tarafının yapıştırılmasıdır. Ayak ayakkabıdan çıkmasın, ayağı sarsın diye çoraplık sırça tarafı değil de iç tarafı ayağa gelecek şekilde yapıştırılmalıdır.

Resim 2.7: Astar parçaları

- Çoraplıkta yapıştırıcı (Resim 2.8.a) sırça tarafına değil de diğer tarafına (deride et tarafına, suni deride kumaş tarafına) sürülür. Gamba astarlarına yapıştırıcı sürülür ve kurumaları beklenir.
- Yapıştırıcının kuruması için gereken süre beklenmelidir. Bu süre oda sıcaklığı şartlarına göre 10 dakika ile 15 dakika arasında değişebilir.

Resim 2.8-a:Astar parçalarına ilaç sürülmesi

Resim 2.8-b: Saya parçalarının yapıştırılması

Resim 2.8: Astar parçalarına yapıştırıcı sürülmesi ve yapıştırılması

- Resim 2.8-b'de görüldüğü gibi yüz astarı çoraplığa binecek şekilde yapıştırılır.
- Gamba astarları ve çoraplığın birleştirilmesinde binme payının 8 mm olması önerilir. Gamba astarı ve çoraplık düz dikiş makinelerinde daha rahat dikilir.
- Gamba astarları birleştirilirken çentikli gamba ile çentiksiz gamba parçaları birleştirilir.

2.1.5.2. Yüz Astarı Hazırlamada Dikkat Edilecek Noktalar

- Yüz astarında sağ ve sol yüz astarları dış çentikle ayrılır.
- Dil astarı yüz astarına yapıştırılırken Resim 2.9-a'da görüldüğü gibi yüz astarının altında kalmalıdır.
- Yapıştırıcı dilin işaretlenen kısmına ve yüz astarında dilin bineceği kısma sürülür ve birleştirilir. (Resim 2.9-b) (Resim 2.9-c.)

Resim 2.9-a

Resim 2.9-b

Resim 2.9-c

Resim 2.9: Dil operasyonları

2.1.6. Yüz Parçalarının Dikiminde Dikkat Edilecek Noktalar

2.1.6.1. Gamba ve Gamba Astarı Dikiminde Dikkat Edilecek Noktalar

- Gambaların arka kısmına çatı (kapalı) dikişi dikilir. Çatı dikişi kenardan 1,5 mm içeriden dikilmelidir.
- Dışa çatıdan sonra çatı dikişi yapılmış kısmın filetoda iz bırakmaması için kesinlikle çekiç ile (Resim 2.10) ezilmelidir.

Resim 2.10: Çatı dikişini ezme

- Gambalar çatı dikişi ile dikildikten sonra filetoya ve gambaların arka kısmına yapıştırıcı sürülmesi ve filetonun gambaların arkasına yapıştırılıp dikilmesi gerekir.
  - Fileto yapıştırılırken gambaların arka kısmı içe verildikten sonra fileto yapıştırılmalıdır.
  - Filetonun kıvırma payı üstte bırakılacak şekilde yapıştırma yapılmalıdır (Resim 2.11-a).
  - Filetonun dikişi için sütunlu dikiş makinesi önerilir (Resim 2.11-b ve Resim 2.11-c).

Resim 2.11-a **Resim 2.11-b** **Resim 2.11-c**

Resim 2.11: Fileto birleştirme ve dikiş operasyonları

- Gamba astarının ağız kenarında en az 5 mm astar fazlalık payı vardır. Bu paya dikkat ederek yapıştırıcı gamba astarının ağız kenarından 5 mm aşağıya sürülmelidir.
- Gamba astarlarının üzerine gambalar Resim 2.12.a'daki gibi merkezlenerek yapıştırılmalıdır.
- Sütunlu makinede gambanın referans noktasından Resim 2.12-b'deki gibi dikişe başlanmalıdır.
- Gamba ve gamba astarı dikilirken saya malzemesi iki elle kontrol edilmelidir (Resim 2.12-c).
- Diğer gambanın referans noktasına kadar aralıksız dikiş dikilmelidir.

Resim 2.12-a **Resim 2.12-b** **Resim 2.12-c**

Resim 2.12: Gamba ve gamba astar operasyonları

1.1.6.2. Yüz ve Yüz Astarı Dikiminde Dikkat Edilecek Noktalar

- Yüz astarı ile dil astarının dikilmesinde düz makinelerin kullanılması önerilir. Bindirmenin olduğu yer yaklaşık 8 mm'dir.
- Yüz parçası, yüz astarına yapıştırılır (Resim 2.13-a).
- Yüz astarının üzerindeki dil astarına yan kenarlarına gelecek şekilde yapıştırıcı sürülmelidir (Resim 2.13-b).

Resim 2.13-a:Yüze yapıştırıcı sürme

Resim 2.13-b:Yapıştırıcı sürülmüş yüz ve astar

Resim 2.13: Yüz ve yüz astar parçalarına yapıştırıcı sürülmesi

- Yüz, yüz astarı üzerine yapıştırılırken yüz astarının her taraftan 5 mm içerde olmasına dikkat edilmelidir. Yüz astarının yüzün içinde kalmasının sebebi montede derinin ara tabana rahat yapışmasını sağlamak içindir. (Resim 2.14-a)
- Dil astarına yüz astarını dikerken dikişin sağlamlığı için dil dikişinin başına ve sonuna ponteriz dikişi atılır (Resim 2.14-b).
- Dikiş dilin çevresinde mümkün olduğu kadar kenara yakın dikilir.

Resim 2.14-a: Yüz ve astarın tutturulması

Resim 2.14-b: Yüzün dikilmesi

Resim 2.14: Yüz ve yüz astar parçalarına yapıştırıcı sürülmesi

UYGULAMA FAALİYETİ

Molyer model sayanın yüz ve astar parçalarını hazırlayarak dikiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Sayanın tıraşını yapınız.	➢ Saya yüz parçalarının tıraşını yapınız. • Saya elemanlarını tanıyınız. • Saya parçalarının neresine hangi tıraşın yapılacağını öğreniniz. • Yüz parçasının tıraşını yapınız. o Dil kısmının çevresini tıraş yapınız. o Yüzün gambaya binecek kısımlarına bindirme tıraşı yapınız. • Gambaların tıraşını yapınız. o Gambaların kıvırma yapılacak ağız kenar kısımlarını 8 mm genişliğinde tıraşlayınız. o Gambaların çatı dikişi yapılacak arka kısımlarını 2 mm genişliğinde tıraşlayınız. o Gambaların dışa bakan kenar kısımlarına 8 mm bindirme tıraşı yapınız. • Filetoların tıraşını yapınız.

	○ Filetonun kıvırma yapılacak dar olan üst kısmına 8 mm kıvırma tıraşı yapınız. ○ Filetonun dikiş atılacak yan taraflarına 8 mm bindirme tıraşı yapınız. ➢ Astar saya parçalarını yarma makinesinde inceltiniz. • Yüz astar parçasını yarma makinesinde inceltiniz. • Dil astar parçasını yarma makinesinde inceltiniz. • Gamba astar parçasını yarma makinesinde inceltiniz. • Çoraplığın tıraşını yapınız. ○ Çoraplığın sırça kısmından tıraş yapınız. ○ Çoraplığın astar gambalarının binecek kısımlarını tıraşlayınız.
➢ Yüz astar parçalarının regolasını ve dikimini yapınız.	➢ Aşağıdaki işlemleri tezgâhta yapınız. • Yüz astar parçası ile dil astar parçasının birbirlerine binecek (bini) kenarlarına uygun genişlikte yapıştırıcı (neopren) sürünüz. • Yüz astarı ile dil astarını şekildeki gibi birleştiriniz. • Birleştirilen kısmı döğüşleme yapınız.

	➢ Dil ve yüzü yapıştırılan yerden kenara 1,5 mm içerden dikiniz. • Dil dikişinin başına ve sonuna ponteriz dikişi atınız.
➢ Gambaları çatınız.	• Gambaları modele göre zikzak dikişi veya çatı dikişi ile(çatı tıraşı yapıldıktan sonra) birleştiriniz. Gambalar dikilirken, dikiş başlangıcına ve sonuna ponteriz dikişi atmayı unutmayınız.
➢ Filetonun regolasını yapınız ve gamba arkasını dikiniz.	➢ Aşağıdaki işlemleri tezgâhta yapınız. • Filetoya yapıştırıcı sürünüz. • Çatılan kısmın arkasını çekiçle eziniz.

	• Çatılmış gambaların arkasına yapıştırıcı sürünüz. • Filetoyu, gambaların çatılan kısmına kıvırma payını bırakacak şekilde yapıştırınız. • Birleştirilen kısmın üstünü çekiçle döverek (döğüşleyerek) yapışmasını sağlayınız. ➢ Filetoyu kenara 1,5 mm içerden olacak şekilde dikiniz. Düz dikiş makinesinde veya sütunlu dikiş makinesinde dikiş yapabilirsiniz.
➢ Gamba ağızlarına kıvırma yapınız.	➢ Molyer model ayakkabı sayasında kıvırma gamba ağız kısımlarına yapılır. • Kıvırma yapılacak yüzeylerin altına takviye bandı çekiniz.

	 • Kıvırma yapmak için yapıştırıcı sürünüz. • Gambaları kıvırmaya kenardan başlayınız. • Kıvırma yaparken sağ elinizle çekici tutarken sol elinizin üç parmağı (başparmak, işaret parmağı ve orta parmak) yardımı ile kıvırma yapınız. • Kıvırmaların köşe dönüşlerini güzel katlayarak ve çekiç vurma mesafelerini sıklaştırarak yapınız. • Kıvırma yapılan kenarların aynı hizada olmasına dikkat ediniz.
➢ Gamba astar parçalarının	➢ Aşağıdaki işlemleri tezgâhta yapınız.

regolasını ve dikimini yapınız.	➢ Gamba astar parçalarının ve çoraplığın iç kısımlarına yapıştırıcı sürünüz. Yapıştırıcı sürülecek kısımlar bindirme olacak kısımlardır. Bindirme noktaları dışına yapıştırıcıyı taşırmayınız. ➢ İki gamba astarı ile çoraplığı referans noktalarına dikkat ederek birleştiriniz. ➢ Birleştirilen kısmın üstünü çekiçle döverek yapışmasını sağlayınız. ➢ Gamba astar parçalarını ve çoraplığı yapıştırılan yerden kenara 1,5 mm olacak şekilde dikiniz. Düz dikiş makinesinde dikiş yapabilirsiniz. Ponteriz dikişlerini çoraplığın başına ve sonuna uygulayınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet,** kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak öğrendiklerinizi kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Sayaların tıraşlarını yaptınız mı?		
2. Yüz astar parçalarının regolasını ve dikimini yaptınız mı?		
3. Gambaları çattınız mı?		
4. Filetoyu regolayı yaptıktan sonra gamba arkasına diktiniz mi?		
5. Gamba ağızlarına kıvırma yaptınız mı?		
6. Gamba astar parçalarının regolasını ve dikimini yaptınız mı?		
7. Molyer sayanın regola ve dikim işlemlerini istenilen niteliklere göre yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "Hayır" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise "Ölçme ve Değerlendirme" ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Astar parçalarının hepsi tıraşlanır.
2. ( ) Tüm dikişler kenardan 1,5 mm uzaklıkta dikilir.
3. ( ) Gamba astar parçalarının ve çoraplığın iç kısımlarına yapıştırıcı sürülür.
4. ( ) Kıvırma yapılan kenarların aynı hizada olmasına dikkat etmemiz önemli değildir.
5. ( ) Gambaları kıvırmaya ortadan başlarız.
6. ( ) Astar saya parçalarını yarma makinesinde inceltiriz.
7. ( ) Gambaların kıvırma yapılacak ağız kenar kısımları 8 mm genişliğinde tıraşlanır.
8. ( ) Gambaların çatı dikişi yapılacak arka kısımları 2 mm genişliğinde tıraşlanır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ– 3

AMAÇ

Molyer model ayakkabının yüz ve astar parçalarının birleştirilmesinde yapılması gerekenleri öğreneceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Basit bir molyer model ayakkabının yüz ve astar parçalarının genellikle nasıl birleştirildiğini araştırınız.
- Erkek ayakkabısı sayasını (merdane sayasını) diken sayacılardan bilgi alınız. Kazanmış olduğunuz bilgi ve deneyimleri arkadaş gurubunuz ile paylaşınız.

3. YÜZ VE GAMBA BİRLEŞTİRME

3.1. Gamba ve Yüzü Birleştirirken Dikkat Edilecek Noktalar

- Yüz parçasının üzerindeki referans noktaları ile belirlenen kısımlara fırça ile yapıştırıcı sürülürken yapıştırıcı belirlene bölgenin dışına taşırmamaya dikkat edilmelidir.
- Gamba ve gamba astarlarının arasına, yüzün bineceği kısımlara yapıştırıcı sürülmelidir.
- Yüz parçasının üzerindeki referans noktalarına dikkat ederek gambalar yüze yapıştırılmalıdır.
- Sayanın iç tarafını çevirerek çekiç darbeleri ile yapışması sağlanmalıdır.
- Roda, dikilecek parçanın üzerinde olacak şekilde dikiş pozisyonu alınmalıdır.
- Sayanın dış tarafından monte kenarından dikişe başlanmalıdır.

3.2. Ponteriz Dikişi

Ponteriz dikişi, dikiş başında ve sonunda dikişi sağlamlaştırmak için bir dikiş adımından sonra tekrar geriye dönülerek atılan kuvvetlendirme dikişidir. Bu sayede dikiş daha sağlam olur, monta işlemi sırasındaki gerilimlere dayanır ve sökülmez.

Ponteriz dikişi, genellikle gamba ve yüzün birleşim kısımlarındaki mukavemeti arttırmak için veya dekoratif amaçlı yapılır. Görünüş bakımından çeşitli şekillerde ponteriz dikişleri olabilir. [(Resim 3.1-a) (Resim 3.1-b) (Resim 3.1-c) (Resim 3.1-d) (Resim 3.1-e)] Gamba ponteriz dikişlerinin ortak yanı gamba ile yüzün birleştiği kısımda olmasıdır.

Resim 3.1-a **Resim 3.1-b** **Resim 3.1-c**

Resim 3.1-d **Resim 3.1-e** **Resim 3.1-f**

Resim 3.1 Ponteriz dikiş çeşitleri

- **Molyer ayakkabıda ponteriz dikişi atılması gereken kısımlar**
  - Yüz astarı ile dil astarı dikişinde
  - Yüz ile yüz astarı dikişinde
  - Gamba astarları ile çoraplıkların dikiminde (Resim 3.1.f)
  - Filetonun gambaya dikiminde

Bu kısımlara atılacak ponteriz dikişlerinde 4 veya 5 adım atıldıktan sonra tekrar başa dönülerek dikişe başlanır. Bitiminde ise dikilen kısımdan 4 veya 5 adım geri dönülerek tekrar dikilir.

3.3. Kapsül Takarken Dikkat Edilecek Noktalar

Ayakkabının ayağı kavraması için ayakkabının ön kısmına bağcık takılır. Bağcığın içinden geçtiği deliklere bağcık deliği denir. Bağcık deliklerine takılan metal parçalara da kapsül denilir.

Bazı model ayakkabılarda bağcık deliklerine kapsül takılmaz. Bu gibi modellerde bağcık deliklerindeki mukavemeti artırmak için bağcık deliklerinin altına (astar ile yüz arasına) takviye bandı konulur. Takviye bandı malzemesinin potluk yapıp kötü görüntü oluşturmaması için kalın malzeme kullanılmamalıdır.

- **Elle kapsül takmak**

  - Zımba ile referans noktalarından kapsül delikleri delinir.
  - Kapsül makiye yerleştirilir (Resim 3.2).

Resim 3.2: El kapsül aparatı

Resim 3.3: Aparat ile kapsül takma

- Kollu kapsül çakma aparatı üzerine saya yerleştirilir.
- Kol kuvveti ile baskı yaparak kapsül takılır (Resim 3.3).

➢ Makine ile kapsül çakmak

Kapsül çakma makineleri, hava (pnömatik) ile çalışan makinelerdir (Resim 3.4). Üstten iç kısma kapsüller, el yardımı ile makineye doldurulur. İçerisindeki düzenek yardımı ile kapsüller sıra ile kapsül çakma başlığına gelir. Her pedala basıldığında kapsül, kapsül basma başlığından çıkarak sayadaki kapsül deliğine geçer.

Kapsül çakarken

- Saya, kapsül çakma makinesine yerleştirilir.
- Pedala basarak kapsül takılması sağlanır (Resim 3.5).
- Referans noktalarına dikkat edilir.

Resim 3.4: Makineye kapsül yerleştirme

Resim 3.5: Makinede kapsül takma

UYGULAMA FAALİYETİ

Yüz ve gamba birleştiriniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Hazırlanmış yüz ve yüz astarına yapıştırıcı sürünüz ve dikişini yapınız.	➢ Aşağıdaki işlemleri tezgâhta yapınız. • Yüz malzemesinin dil kısmına ve kenar kısımlarına (neopren) yapıştırıcı sürünüz. • Yapıştırıcı sürerken fırça kullanınız. • Astar malzemesinin dil kısmına ve kenarına yapıştırıcı sürünüz. • Yüz parçasını tezgâha koyunuz. Yüz astarının dil kısmını dil fazlalık payı dışarıda kalacak şekilde yüz ile birleştiriniz. • Birleştirilen kısımları çekiçle dövünüz.

	 ➢ Dil ve dil astarını yapıştırılan yerden kenara 1,5 mm içerden olacak şekilde dikiniz. Düz dikiş makinesinde dikiş yapabilirsiniz. Dil dikişinin başında ve sonunda ponteriz dikişi atmayı unutmayınız. ➢ Astar fazlalıklarını kesiniz.
➢ Hazırlanmış gambaya yapıştırıcı sürünüz ve gamba astarını dikiniz**.**	➢ Aşağıdaki işlemleri tezgâhta yapınız. • Gambalara yapıştırıcı sürünüz. o Gambaların kıvırma yapılan kısımlarına 10 mm genişliğinde yapıştırıcı sürünüz.

- Yapıştırıcı sürdüğünüz genişlik 10 mm'yi geçmemelidir.

- Gamba astarlarına yapıştırıcı sürünüz.
  - Gamba astarının kırpma payının altına yapıştırıcı sürünüz.

  - Yapıştırıcı sürdüğünüz genişlik 10 mm'yi geçmemelidir.
- Gambaları, gamba astarları üzerine şekildeki gibi yerleştiriniz.
  - Gamba astarını tezgâh üzerinde düz bir şekilde açınız.
  - Filetosu dikilmiş gambayı gamba astarlarınıza merkezleyerek birleştiriniz.

  - Gamba astarındaki astar fazlalık payını göz önüne alınız.
  - Gamba ve gamba astarlarında buruşma olmamasına dikkat ediniz.

- Birleştirilen kısmın döğüşleme ile yapışmasını sağlayınız**.**

➢ Aşağıdaki işlemleri sütunlu dikiş makinesinde yapınız.

- Dikişe gambanın işaretlenen yerinden başlayınız.

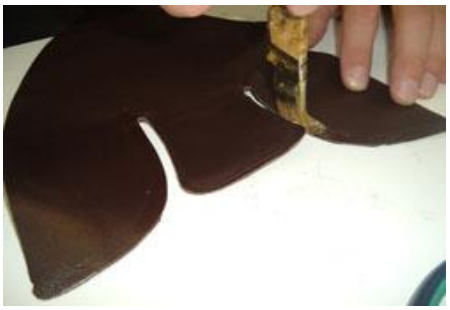
- Gambaları kıvırma yapılmış kenarından 1,5 mm içeriden dikiniz. Sütunlu dikiş makinesinde dikiş yapınız.

➢ Dikilmiş olan gambanın üzerindeki referans noktasını baz alarak makas ucu ile kesik yapınız.

- Makasın ince tarafını gamba ile gamba astarı arasına yerleştiriniz.

	 • Kesiğin boyu 10 mm olmalıdır. ➢ Astarın fazlalıklarını kesiniz. • Saya makası ile dikilen kısmın üstünde kalan gamba astar fazlalıklarını kesiniz. • Saya makasını içe dönük tutarak kesim yapınız. • Makasla kesimi dikkatli yapınız.
➢ Referans çizgilerine dikkat ederek üste atınız.	➢ Aşağıdaki işlemleri tezgâhta yapınız. • Yüz parçasının üzerindeki referans noktalarının dış kısımlarına fırça ile yapıştırıcı sürünüz. • Gamba ve gamba astarlarının arasına yüzün bineceği kısımlara yapıştırıcı sürünüz.

- Yüz parçasının üzerindeki referans noktalarına dikkat ederek gambanın dış tarafını yüze yapıştırınız.

- Yüz parçasının üzerindeki referans noktalarına dikkat ederek gambanın iç tarafını yüze yapıştırınız.

- Referans noktalarının kontrolünü yapınız.

	• Gambaların çekiç darbeleri ile yüze yapışmasını sağlayınız.
➢ Sütunlu makinede dikiniz.	➢ Aşağıdaki işlemleri dikiş makinesinde yapınız. • Sütunlu makineye sayayı yerleştiriniz. • Rodayı dikilecek parçanın üzerinde yürütünüz. • Alt ve üst ipliği tutarak dikime başlayınız. • Sayanın dış tarafından dikişe başlayınız. • Ponteriz dikişi atmayı unutmayınız. • Monte kenarından dikişe başlayınız. • Ponteriz dikişi olacak noktaya kadar dikiş dikiniz. • Ponteriz dikişini yapınız.

- İpi kesmeden diğer gambanın ponterizini yapmaya başlayınız ve ilk dikişini tamamlayınız.

- İlk dikişe başladığınız yerden ikinci dikişe başlayınız ve her iki gambanın ikinci dikişlerini ipliği kesmeden tamamlayınız.

	
➢ Kapsül takınız**.**	➢ İşaretlenmiş olan kapsül referans noktalarını dikkate alarak kapsül takınız.
➢ Astar fazlalıklarını kesiniz.	➢ Gambaların iç tarafındaki astar fazlalıklarını kesiniz.
➢ Fazla iplikleri kesiniz.	➢ Dikiş diktikten sonraki fazla iplikleri kesiniz**.** • İpliği ilk önce sayanın üst kısmından kesiniz. • Ucu kesilen ipliği sayanın astar kısmına çekiniz. • Astar kısmından artan iplik kesilir. ➢ İplik uçlarını dışarıdan görünmeyecek şekilde dipten kesiniz**.**

➢ Fazla iplikleri yakınız.	➢ Elle iplik uçlarını yakınız. • İplik uçlarını makas ile kestikten sonra çakmak veya tüp ile yakınız. ➢ Makine ile iplik uçlarını yakınız. • Sıcak hava ile iplik uçlarını yakınız.
➢ Kalite kontrol yapınız.	➢ Dikiş kontrolünü yapınız. • Dikişlerde atlama olup olmadığını kontrol ediniz. • Ponteriz dikişlerinin düzgünlüğünü kontrol ediniz. • Ponteriz dikişlerinin eşitliğini kontrol ediniz. • İplik uçlarını kontrol ediniz. ➢ Çentiklerin kontrolünü yapınız**.** • Dış çentiğin sayanın dış tarafında olup olmadığının kontrolünü yapınız. • Yüz, gamba ve filetodaki çentik sayılarını kontrol ediniz**.** ➢ Çiftin uyumlu olup olmadığını kontrol ediniz. • Sağ ve sol sayalarda deri renk farkı olup olmadığını kontrol ediniz**.**

	➢ Deri hatalarını kontrol ediniz. • Saya yapımı sırasında deri üzerinde oluşabilecek hataları kontrol ediniz. • Saya montaya çekilmeden gözden kaçan deri hatalarını kontrol ediniz. ➢ Astarların oturup oturmadığını kontrol ediniz. • Astarların düzgün yerleştirilip yerleştirilmediğini kontrol ediniz. • Gamba astarlarında ve çoraplıkta buruşukluk olup olmadığını kontrol ediniz.
➢ Eşleme yapınız.	➢ Sayaları dış çentiklere göre ayırınız. ➢ Sayaları numaralarına göre ayırınız. ➢ Sayaları sağ ve sol olarak üst üste koyunuz.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet,** kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak öğrendiklerinizi kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1.	Hazırlanmış yüze ve yüz astarına yapıştırıcı sürerek dikişini yaptınız mı?		
2.	Hazırlanmış gambaya yapıştırıcı sürerek gamba astarını diktiniz mi?		
3.	Referans çizgilerine dikkat ederek üste attınız mı?		
4.	Sütunlu makinede diktiniz mi?		
5.	Kapsül taktınız mı?		
6.	Astar fazlalıklarını kestiniz mi?		
7.	Fazla iplikleri kestiniz mi?		
8.	Fazla iplikleri yaktınız mı?		
9.	Kalite kontrol yaptınız mı?		
10.	Eşleme yaptınız mı?		
11.	Yüz ve gambanın birleştirme işlemini istenilen niteliklere göre yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "Hayır" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise "Ölçme ve Değerlendirme" ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Yüz malzemesinin dil kısmına ve kenar kısımlarına yapıştırıcı (neopren) sürülür.
2. ( ) Yapıştırıcı sürerken parmağımızı kullanırız.
3. ( ) Gamba astarının, kırpma payı dâhil, her tarafına yapıştırıcı sürülür.
4. ( ) Roda, dikilecek parçanın üzerinde olacak şekilde dikiş pozisyonu alınır.
5. ( ) Filetosu dikilmiş gamba, gamba astarlarına merkezlenerek birleştirilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Kesim yaptığımız bıçağın keskin olması gerekir.
2. ( ) Bir çift saya keserken ıstampaları çevirmemiz gerekmez.
3. ( )Molyer model ayakkabı sayasında iki adet gamba astarı vardır.
4. ( ) Çoraplık malzemenin tersinden kesilmelidir.
5. ( ) Gamba astarına kıvırma tıraşı yapılır.
6. ( ) Yüz üzerindeki dilin kenarları tıraşlanmalıdır.
7. ( ) Astar olarak doğal deri kullanıyorsak yarma makinesinde inceltmemiz gerekir.
8. ( ) Gambaların arka kısmına yapılan tıraşın adı bindirme tıraşıdır.
9. ( ) Çoraplığın sırça tarafı tıraşlanır.
10. ( ) Saya tıraşı elde yapılmaz.
11. ( ) Saya parçaları kesildikten sonra referans noktalarını işaretlemeye gerek yoktur.
12. ( ) Referans noktalarını işaretlerken gümüş kalem kullanılır.
13. ( ) Saya parçalarını birleştirirken bindirme çizgilerine dikkat edilmez.
14. ( ) Çoraplık dikişleri gamba astarı üzerinden yapılır.
15. ( ) Gambalar çatılmadan fileto dikilir.
16. ( ) Fileto dikilmeden gamba astarı dikilir.
17. ( ) Fileto dikildikten sonra gambanın ağız kıvırması yapılır.
18. ( ) Yüze, yüz astarı dikildikten sonra gambalar dikilir.
19. ( ) Gamba ponteriz dikişlerinin eşit olması önemli değildir.
20. ( ) Gamba astarlarının, astar fazlalıkları en son kesilir.
21. ( ) İplik uçları ilk olarak sayanın üstünden kesilmelidir.
22. ( ) Yüz, yüz astarına sadece dil kenarlarından dikilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	**Yanlış**
2	**Yanlış**
3	**Doğru**
4	**Doğru**
5	**Doğru**

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	**Yanlış**
2	**Doğru**
3	**Doğru**
4	**Yanlış**
5	**Yanlış**
6	**Doğru**
7	**Doğru**
8	**Doğru**

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	**Doğru**
2	**Doğru**
3	**Yanlış**
4	**Doğru**
5	**Doğru**

MODÜL DEĞERLENDİRMENİN CEVAP ANAHTARI

1	**Doğru**
2	**Yanlış**
3	**Doğru**
4	**Doğru**
5	**Yanlış**
6	**Doğru**
7	**Doğru**
8	**Yanlış**
9	**Doğru**
10	**Yanlış**
11	**Yanlış**
12	**Doğru**
13	**Yanlış**
14	**Doğru**
15	**Yanlış**
16	**Yanlış**
17	**Doğru**
18	**Yanlış**
19	**Yanlış**
20	**Yanlış**
21	**Doğru**
22	**Doğru**

KAYNAKÇA

- SÜRENKÖK Ruhi, **Ayakkabıyı Öğreniyorum**, İzmir1993.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

AYAKKABI VE SARACİYE TEKNOLOJİSİ

HEYBE ÇANTA

Ankara, 2013

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR ii
GİRİŞ 1
ÖĞRENME FAALİYETİ–1 3
1. KESİM YAPMAK 3
1.1. Heybe Çanta 3
1.2. Heybe Çanta Çeşitleri 3
1.3. Heybe Çanta Kalıpları 5
1.3.1. Gövde Kalıbı 6
1.3.2. Faça Kalıbı 6
1.3.3. Astar Kalıbı 7
1.3.4. Fermuar Kapama Kalıbı 7
1.3.5. Taban Mukavva Kalıbı 7
1.3.6. Sap Kalıbı 7
1.4. Kesim 8
UYGULAMA FAALİYETİ 9
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 11
ÖĞRENME FAALİYETİ–2 12
2. MONTAJ 12
2.1. Süsleme 12
2.2. Montaj 13
2.2.1. Sap Hazırlama 13
2.2.2. Astar Hazırlama 14
2.2.3. Faça İle Gövdeyi Birleştirme 16
2.2.4. Tabana Mukavvayı Yerleştirme 17
2.2.5. Astar ile Gövdeyi Birleştirme 17
2.2.6. Sap Montajı 19
UYGULAMA FAALİYETİ 21
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 26
MODÜL DEĞERLENDİRME 27
CEVAP ANAHTARLARI 28
KAYNAKÇA 29

AÇIKLAMALAR

ALAN	**Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi**
DAL/MESLEK	**Saraciye Üretimi–Saraciye Modelistliği**
MODÜLÜN ADI	**Heybe Çanta**
MODÜLÜN TANIMI	Heybe çanta yapımı ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/16
ÖN KOŞUL	Tezgâh işlemleri, temel kesim, temel dikiş makineleri, saraciyede ölçü alma modüllerini almış olmak.
YETERLİK	Heybe çanta yapma ile ilgili yöntem ve teknikleri öğrenmek.
MODÜLÜN AMACI	**Genel Amaç:** Uygun ortam sağlandığında heybe çanta yapabileceksiniz. **Amaçlar:** Öğrenci; **1.** Modele uygun kalıp hazırlayarak, firesiz kesim yapabilecektir **2.** Modele uygun montaj ve süsleme yapabilecektir.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONIMLARI	**Ortam:** Saraciye üretim atölye ortamı **Donanım:** Çizim ve kesim masası bulunan aydınlık bir ortam, çelik cetvel, kalıp mukavvası, makas, zımba, kesim lastiği, dikiş makinesi, çıtçıt, çıtçıt makinesi, kemik, mermer, yapıştırıcı, yapıştırıcı sürme fırçası, yapıştırıcı kutusu, deri, astar, iplik, sırım ve kauçuk.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her bir öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendirebileceksiniz. Modül sonunda kazandığınız bilgi ve becerileri ölçmek amacıyla öğretmeniniz tarafından hazırlanacak ölçme araçları ile değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci;

Çanta her yaş kadın ve erkeğin kullandığı vazgeçilmez saraciye aksesuarlarından biridir. Çantaların kullanım alanına ve kullanılan malzemeye göre değişen modelleri vardır.

Çanta denilince ilk önce akla kadınların kullandığı çantalar gelmektedir. Çanta modelleri günün modasına ve ihtiyaçlara göre değişmektedir. Çanta model seçiminde cinsiyet, yaş, kullanım alanı ve kullanılan malzeme seçimi rol oynamaktadır.

Heybe çanta eskiden çobanların ve seyyahların kullandığı kumaş ya da dokumadan yapılan ağzı kapaklı ya da büzgülü sırt ya da omuzda taşınan torba şeklindeki çantalardır.

Günümüzde ise, heybe çanta genelde genç kızların kullandığı, pratik, kullanışlı ve değişik malzemelerden yapılan çanta modelidir. Heybe çantada da diğer çantalarda olduğu gibi deriden yapılanı tercih edilir. Deri çantalar daha şık ve dayanıklı olduğu için tercih edilir.

Heybe çanta modülü zevkle ve kolay yapabileceğiniz bir çanta modülüdür. Bu modül ile modaya uygun ve sevdiğiniz renkte deriler seçerek, değişik süsleme teknikleri ile süsleyip beğenerek kullanacağınız şık bir çanta yapabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–1

AMAÇ

Uygun saraciye atölye ortamı sağlandığında, modele uygun heybe çanta kalıbı çıkarıp, çanta parçalarını pürüzsüz ve en az fire ile kesebileceksiniz

ARAŞTIRMA

- Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır.
- Deri heybe çanta modellerini inceleyiniz.
- Çanta aksesuarları ve deri satan mağazaları gezip çanta aksesuar ve deri çeşitleri hakkında bilgi toplayınız.
- Araştırmalarınızla katalog hazırlayıp sınıfta arkadaşlarınıza sununuz.

1. KESİM YAPMAK

1.1. Heybe Çanta

Heybe çanta deri ve değişik malzemelerden yapılan, genelde genç kızların kullandığı ağzı büzgülü ya da kapaklı spor çantalardır. Kullanımı kolay ve şık olduğu için genç kızların tercih ettiği, çanta modelleri arasında başta gelmektedir.

1.2. Heybe Çanta Çeşitleri

Heybe çanta kullanılan malzemeye göre çeşitlilik göstermektedir. Kullanılan malzemeye göre heybe çantalar;

- El dokuması çantalar (halı, kilim vs. dokuma)
- Örgü çantalar (tığ ve şiş örücülüğü)
- El düğümü çantalar (makrome v.s)
- Yöresel dokuma çantalar (Kilis battaniyesi, Şile bezi vs.)
- Kumaş çantalar
- Deri çantalar

Resim 1.1: Kilim dokuma çanta

Resim 1.2: Örgü çanta

Resim 1.3: El düğümü çanta

Resim 1.4: Yöresel dokuma çanta

Resim 1.5: Kumaş çanta

Resim 1.6: Deri çanta

1.3. Heybe Çanta Kalıpları

Heybe çanta kalıpları seçilen modele göre değişir. Heybe çantanın çıkarılacak kalıpları tespit edilir. Modülde yapılacak çanta kalıpları 6 parçadan oluşmaktadır. Ölçülendirmeye gövde parçadan başlayarak, ölçü formuna yazılır. Ölçülere uygun olarak çanta kalıpları çıkarılır. Çanta ölçülendirmede mezür ya da cetvel kullanılır. Çanta üzerinden alınan ölçülere 1' er cm kıvırma payı ilave edilir.

Resim 1.7: Çanta ölçülendirme

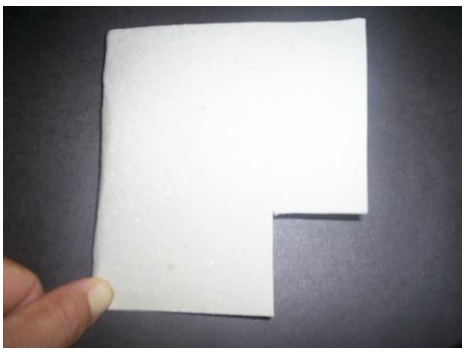
HEYBE ÇANTA MODEL ÖLÇÜ FORMU

Kalıp Adı	Adet	Ölçüler
Deri gövde	1	80 x 30 cm
Gövde astar	1	78 x 28 cm
Faça	1	80 x 11 cm
Fermuar kapama	1	25 x 28 cm
Taban mukavva	1	7 x 29 cm
Sap	1	12x 2,5 cm

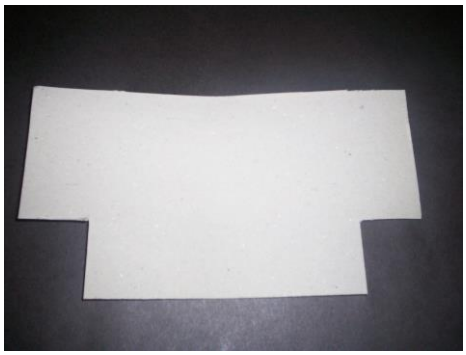
1.3.1. Gövde Kalıbı

Heybe çanta kalıbı çıkarmaya önce gövde kalıbından başlanır. Model ölçü formundaki ölçüler kartona geçirilir ve kesimi yapılır.

80 x 30 cm ölçülerinde kesilen gövde kalıbı ikiye katlanır. Simetrisi alınarak, alt köşesine 5x 5 ölçülerinde kare çizilir. Bu kare kesilerek çıkartılır. Bu köşenin yapılmasının nedeni çanta tabanını oluşturmaktır.

Resim 1.8: Çanta tabanı çıkarma

Resim 1.9: Gövde kalıbı

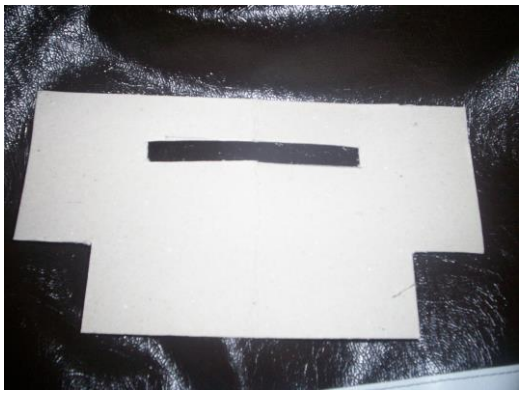
1.3.2. Faça Kalıbı

Faça, heybe çantanın ağız kısmına gelen, renkli deriden yapılan parçadır. Boy ölçüsü gövde derinin boy ölçüsü ile aynı olur. Genişliği de modele göre ölçülendirilir. Dikdörtgen şeklinde hazırlanan kalıp kesilir. Faça deriye kıvırma payı ilave edilmez.

1.3.3. Astar Kalıbı

Astar kalıbı gövde kalıbı ile aynı şekilde çıkartılır. Tek farkı gövde kalıbından 2 şer cm kısa ölçülendirilir. Kısa ölçülendirmesinin sebebi, astarın çanta içinde potluk yapmamasıdır.

Astara cep yapılır. Cep ağzı fermuar ile kapatılır. Cep fermuar yeri açmak için, kalıp 2 ye katlanır. Kalıbın üst kısmından 5 cm yanlardan da 10 ar cm içeri girilerek işaretlenir. İşaretlenen yer 1 cm genişliğinde fermuara montaj yeri açılır.

Resim 1.10: Astar kalıbı

1.3.4. Fermuar Kapama Kalıbı

Fermuar kapama kalıbı, çantanın cep kısmını oluşturmak için dikilen cebi oluşturan kalıptır. Çanta boyu ile boyu, aynı ölçülendirilir. Genişliği de 25 cm boyu da 28 olarak ölçülendirilen dikdörtgen kalıp kesimi yapılır.

1.3.5. Taban Mukavva Kalıbı

Çantanın taban kısmını oluşturmak için mukavvadan sertleştirme yapılır. Taban kalıbı boyu gövde kalıbının dip ölçüsünden 1cm kısa, eni ise dip kısmına göre ölçülendirilir. 7x29 ölçülerinde 1mm kalınlığında mukavvadan taban kesilir. Kesilen taban kalıbı çanta tabanında kullanılır. Ayrıca taban kesimi yapılmaz.

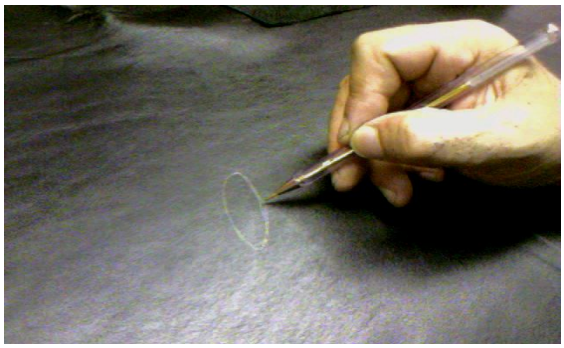
1.3.6. Sap Kalıbı

Heybe çanta sap kalıbı, istenilen uzunlukta ve genişlikte ölçülendirilir. Ölçülendirme yapılırken modele ve sapın ergonomik olmasına ve çanta büyüklüğü ile de orantılı olmasına dikkat edilir. Modüldeki çanta sapı 85x 4,5 cm olarak ölçülendirilir.

1.4. Kesim

Heybe çanta yapımında suni deri ya da gerçek deri kullanılır. Heybe çantada gövde de farklı renk ve ağız façasında farklı renkte deri kullanmaktadır. İstenilen birbirine uyumlu 2 farklı renkte deri kullanılabilir.

Deri kesimine başlamadan önce derinin yüzey etüdü yapılır. Kusurlu yerleri varsa gümüş kalem ile işaretlenir.

Resim 1.11: Astar kalıbı

Kesim bıçağının ucu keskin bilenir. Derinin çıkıntılı olan kısımları çelik cetvel yardımı ile kesilerek düzeltilir. Kalıp düz olduğu için kalıp yerleştirmesinde ve kesiminde bu kolaylık sağlayacaktır. Kesilen yer kalıbın tam kenarını gelecek şekilde yerleştirilir. Gövde kalıbı büyük olduğu için kesim yapılırken kalıbın kaymamasına dikkat edilir.

Resim 1.12: Deri kenarlarının düzeltilmesi

Diğer farklı renkte seçilen deriden de ağız façası kesilir. Sap, kalıbı da deriden kesildikten sonra deri kesimi biter.

Astar kesimi için gövde deri renginden astarlık kumaş seçilir. Astarlık kumaştan gövde astarı ve fermuar kapama kesilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki uygulama faaliyetini işlem basamaklarına uygun olarak yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Heybe çantayı ölçülendiriniz.	➢ Detayları gözden kaçırmayınız.
➢ Gövde kalıbı ölçülerinde (80x30) karton kalıbı hazırlayınız.	➢ Düz kenarlarda kalıp kesimini çelik cetvel yardımı ile yapınız
➢ Gövde kalıbının alt kenarlarını 5x5 ölçülerinde kare kesiniz	➢ Kalıbı ikiye katlayıp simetrisini alıp köşeleri kesiniz.
➢ Faça kalıbını ölçülere uygun hazırlayınız	➢ Faça kalıbı boy ölçüsü ile gövde kalıbı boy ölçüsünün aynı olmasına dikkat ediniz.
➢ Astar kalıbını hazırlayınız.	➢ Astar kalıbının ölçülerinin potluk yapmaması gövde kalıbından 2'şer cm küçük olmasına dikkat ediniz.
➢ Astar kalıbı 2 ye katlanır üstten 5 cm ölçülerek,10 cm uzunluğunda 1 cm genişliğinde fermuar yeri açınız.	➢ Kesim işlemi yaparken bıçağın kesim riskine karşı dikkatli olunuz
➢ Astar kapaması için 25 x29 cm ölçülerinde kalıp hazırlayınız	➢ Ölçüleri kartona aktarırken dikkatli olunuz.
➢ Taban mukavva kalıbını (29x7cm) hazırlayınız	➢ Mukavva kalınlığının 1mm olmasına dikkat ediniz.
➢ Sap kalıbını (85x4,5) hazırlayınız	➢ Sapın ergonomik olmasına dikkat edilir
➢ Hazırlanan kalıplardan deri ve astar kesimi yapınız	➢ Kesim işini ekonomik ve kalıpları kaydırmadan yapınız.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama testi sonucunda aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanmadığınız için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Heybe çantayı modele uygun ölçülendirdiniz mi?		
2. Gövde kalıbını ölçülerinde (80x30) karton kalıbı hazırladınız mı?		
3. Gövde kalıbının alt kenarlarını 5x5 ölçülerinde kare kestiniz mi?		
4. Faça kalıbını ölçülere uygun hazırladınız mı?		
5. Astar kalıbını ölüye uygun hazırladınız mı?		
6. Astar kalıbını 2 ye katlayıp üstten 5 cm ölçülerek,10 cm uzunluğunda 1 cm genişliğinde fermuar yeri açtınız mı?		
7. Astar kapaması için 25 x29 cm ölçülerinde kalıp hazırladınız mı?		
8. Taban mukavva kalıbını (29x7cm) hazırladınız mı?		
9. Sap kalıbını (85x4,5) hazırladınız mı?		
10. Hazırlanan kalıplardan deri ve astar kesimi yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise ölçme değerlendirmeye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Heybe çanta sadece deriden yapılan çantalardır

2. ( ) Faça çantanın ağız kısmındaki deri parçasıdır

3. ( ) Gövde astar kalıbı gövde kalıbından 2 cm küçük hazırlanır.

4. ( ) Çanta üzerinden ölçülendirme yapılırken, kıvırma payları ölçüye ilave edilir.

5. ( ) Kesim için önce küçük kalıplar deri üzerine yerleştirilir

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–2

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyeti ile çantanın montajını modele uygun olarak yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır;
- Dikiş makinesinde düz dikiş çalışmalarını izleyerek, sizlerde düz dikiş çalışmaları yapınız
- Heybe çanta modellerinde kullanılan süsleme çeşitlerini araştırınız.
- Süslemede kullanabileceğiniz hazır gereçleri araştırınız
- Edindiğiniz izlenimleri arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. MONTAJ

2.1. Süsleme

Çantanın üstüne süsleme yapılacaksa birleştirme işlemine başlamadan süslemesi yapılır. Çanta süslemesi modele, modaya ve isteğe göre yapılabilir. Süsleme işlemi gövde ya da faça deri üzerine yapılabilir.

Çanta üzerine farklı renkte deriden çiçekler ya da şekiller kesilip birleştirilerek çanta süslenebilir. Ya da hazır gereçler kullanılarak da çanta süslenir. Gövde deri üzerine süsleme yapılır, sonra montaja geçilir.

Fotoğraf 2.1: Süslemede kullanılan gereçler

2.2. Montaj

Kesilen çanta parçaları modele uygun olarak birleştirilir. Parçaları birleştirirken işlem sırasına göre birleştirme yapmaya dikkat edilir.

2.2.1. Sap Hazırlama

Sap hazırlamak için, kesilen sap derinin tersinden bütün yapıştırıcı sürülür. Deri enine iki ucundan tam ortasından ikiye katlanır. Katlanan kısım çekiçlenerek, iyice yapışması sağlanır.

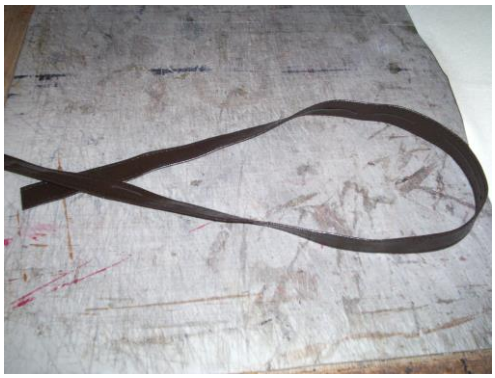

Fotoğraf 2.2: Sapın ikiye katlanması

Katlanan sap makinede her iki kenarından deri renginde iplik ile makinede dikilir. Dikimi tamamlan sap montaja hazır hale gelir.

Fotoğraf 2.3: Sap kenarlarının dikimi

Fotoğraf 2.4: Montaja hazır sap

2.2.2. Astar Hazırlama

Gövde astarı hazırlamak için fermuar için kesilen kısma astarın ters tarafından çift taraflı bant çekilir. Ya da kenarlara 0,5 cm den yapıştırıcıda sürülebilir.

Fotoğraf 2.5: Fermuar ağzının hazırlanması

Yapıştırıcının üstüne gelecek şekilde kaydırmadan fermuar yerleştirilir. Astarın üst kısmı dikilmeden diğer üç kenarı 0,5 cm den dikilir.

Fotoğraf 2.6: Astara fermuarın yerleştirilmesi

Fotoğraf 2.7: Fermuarın dikilmesi

Astarın cep kısmını yapmak için kapak astarının dört kenarına yapıştırıcı sürülür. Gövde astarın tersinden, üst kısmından başlayarak yapıştırıcı sürülen astar kapama yapıştırılır. Astarın dikilmeyen fermuar birleştirme yerinden dikilerek, astar kapama astar ile birleştirilir.

Fotoğraf 2.8: Cep kapama astarının dikimi

Hazırlanan astar ikiye katlanır. Tersinden 0,5 cm dikiş payı ile dikilerek birleştirilir.

Fotoğraf 2.9: Astar yanının dikimi

Astar tabanının tersinden her iki kenardan 5er cm ölçülerek, 0,5cm dikiş payı ile dikilir. Tümünü dikilirse astar gövde deri ile birleştirilemez. Taban yapmak için alt dikiş ile yan dikiş karşılıklı getirilir ve taban kısmı oluşturmak için dikilir. Dikilen astarın iplikleri temizlenir. Taban kısmı da yapılan astar, birleştirme için hazır hale gelmiş olur.

Fotoğraf 2.10: Taban dikişlerini karşılıklı getirme

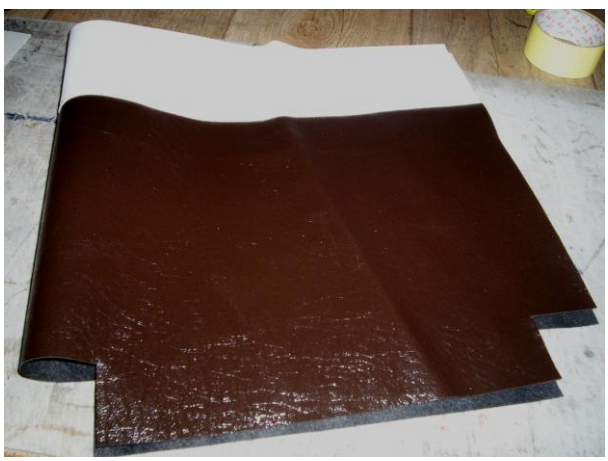
Fotoğraf 2.11: Taban dikimi

Fotoğraf 2.12: Birleştirmeye hazır astar

2.2.3. Faça İle Gövdeyi Birleştirme

Faça derisinin uzun kenarına gövde ile birleştirmek için 0,5 cm den yapıştırıcı sürülür. Gövde deri ile faça kaydırmadan birleştirilir. Yapıştırılan kısım faça derisi renginde ya da, gövde deri renginde iplik ile dikilir.

Fotoğraf 2.13: Faça ile birleşmiş gövde

Faça ile birleştirilen gövde ters çevrilir. Tersten yan kısmı ve alt 1 cm den dikilir. Astar tabanında olduğu gibi yan dikiş ile alt taban dikiş tam karşılıklı gelecek şekilde birleştirilir. Birleştirilen kısımlar 1 cm den dikilir. Çanta astar ile montaja hazır hale getirilir.

Fotoğraf 2.14: Gövde taban oluşturma

Fotoğraf 2.15: Astar ile montaja hazır gövde

2.2.4. Tabana Mukavvayı Yerleştirme

Tabanı hazırlanan çanta gövde düz çevrilir. Taban mukavvaya bütün yapıştırıcı sürülür. Mukavva çantanın taban kısmına tam ortalı gelecek şekilde yapıştırılır. Çekiçle vurularak, mukavva sabitlenir.

Fotoğraf 2.16: Gövde tabanına mukavvayı yerleştirme

2.2.5. Astar ile Gövdeyi Birleştirme

Çanta façanın ağız kısmına 0,5 cm den yapıştırıcı sürülür. Yapıştırıcı sürülen kısma astarın ön gövdesinden (fermuarlı kısım) başlanarak, yan dikişler üst üste gelecek şekilde astar yapıştırmaya başlanır. Astar ile deri gövdenin tam örtüşmesine, arada potluk yapmamasına dikkat edilir. Yapıştırılan kısım iyice birleşmesi için çekiç ile vurularak yapışması sağlanır.

Fotoğraf 2.17: Gövde İle Astarı birleştirme

Fotoğraf 2.18: Birleşen kısmı çekiçleme

Astar ile gövdenin yapıştırılan faça ağzı makinede dikilir. (Astarın dikilmeyen alt kısmı makinede dikmede bize kolaylık sağlayacaktır). Dikilmeyen alt kısmı uçları içeri kıvrılarak dikilir. Astar çanta içine yerleştirilir.

Fotoğraf 2.19: Astar ile gövde ağzını birleştirme

Fotoğraf 2.20: Astar tabanını dikişe hazırlama

Fotoğraf 2.21: Astar tabanını dikme

Ağız façası tam ortasından gövde içine katlanır. Katlanan yerden makine dikişi çekilir.

Fotoğraf 2.22:Ağız Façayı katlama

Fotoğraf 2.23: Faça ağzının dikimi

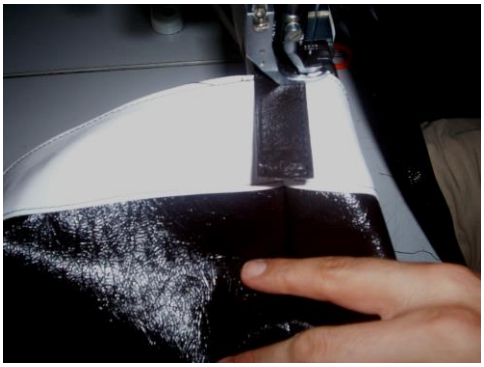
Astar ile birleştirilen çanta iplikleri de temizlendikten sonra sap montajı için hazır hale gelmiş olur.

Fotoğraf 2.24: Faça Dikimi Yapılan çanta

2.2.6. Sap Montajı

Hazırlanan sap, gövde ile façanın birleştiği yerden itibaren çantaya yapıştırılır Sapın birleştirilen dört kenarı da makinede ağız kısmı zigzag yapılarak dikilir. Sapın uç kısımlarına zımba basılır.

Fotoğraf 2.25: Sapın çantaya dikimi

Fotoğraf 2.26: Sapa zımba basımı

Sap montajı yapılan çantanın ağız kapatma büzgüsü için delikler açılır. Çantanın ön ortasından başlanarak,5 cm ara ile işaretlenir ve çarklı zımba ile delik açılır. Açılan deliklere kuşgözü (açık zımba) takılır.

Fotoğraf 2. 27: Delik yerlerinin işaretlenmesi

Büzgü yerleri açılan çantayı büzgüsü için kalın sırım ya da makrome ipi takılır. Büzgü için renkli sırımlar örülerek ve uçlarına renkli boncuklar takarak da süslenebilir.

Fotoğraf 2.28:Ağız büzgüsü yapılan çanta

Fotoğraf 2. 29: Büzgüye boncuk takılmış çanta

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki uygulama faaliyetini işlem basamaklarına uygun olarak yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Modele uygun süsleme seçimi yapınız	➢ Süsleme yaparken modaya, modele uygunluğa dikkat ediniz
➢ Süsleme malzemesini modele göre çantanın uygun yerine monte ediniz	➢ Aksesuarı monte ederken yerini önceden tespit ediniz. Çıkardığınız zaman deride iz bırakacağını unutmayınız
➢ Sap dersine yapıştırıcı sürünüz.	➢ Yapıştırıcıyı sapın bütün iç kısmına sürünüz
➢ Deriye enine tam ortasında birleşecek şekilde katlayınız	➢ Sapın tam ortada birleşmesine dikkat ediniz
➢ Birleştirilen sapı çekiçleyerek sıkışmasını sağlayınız.	➢ Sapın birleştirilen kısmının açılmaması için iyice sıkışmasına dikkat ediniz
➢ Sapın her iki kenarını dikiniz	➢ Sapı deri renginde iplik ile kaydırmadan dikmeye özen gösteriniz
➢ Astarın kesilen fermuara ağzına çift taraflı bant çekiniz ya da yapıştırıcı sürünüz.	➢ Yapıştırıcıyı 0,5 cm içerden sürünüz
➢ Yapıştırıcı sürülen kısma fermuarı yapıştırınız.	➢ Fermuarı yapıştırırken kaydırmamaya özen gösteriniz.
➢ Fermuarı ağız kısmına gelen yeri dikmeden üç tarafını dikiniz	➢ Fermuarı dikerken dikişin fermuara üzerine gelmemesine özen gösteriniz
➢ Astar cebinin dört kenarına yapıştırıcı sürünüz	➢ Yapıştırıcıyı kenarlara taşırmadan sürünüz
➢ Astarın fermuara dikilen üst tarafına kenardan başlayarak cep astar yapıştırınız.	➢ Astarı kaydırmadan yapıştırınız
➢ Fermuar dikişi yapılmayan kenar astara cep kapama astarı dikiniz.	➢ Dikişleri kaydırmadan yapmaya özen gösteriniz
➢ Astar ikiye katlanır 0,5 cm den dikiniz	➢ Dikiş yaparken astar kenarlarının tam birleşmesine özen gösteriniz

➢ Taban kısmı her iki taraftan 5cm dikiniz	➢ Tabanın köşelerinden itibaren 5 er cm dikiniz
➢ Taban ile yan dikişi karşılıklı getirerek köşeyi dikiniz	➢ Yan ve taban dikişlerinin tam karşılıklı gelmesine dikkat ediniz
➢ Façanın kenarına yapıştırıcı sürünüz	➢ Yapıştırıcıyı 0,5 cm den sürünüz
➢ Façayı gövde üzerine yapıştırınız.	➢ Yapıştırırken derilerin kaymamasına özen gösteriniz
➢ Yapıştırılan façayı dikiniz	➢ Dikiş ipliğinin deri rengi ile uyumlu olmasına özen gösteriniz
➢ Gövdenin yan ve taban kısmını dikiniz.	➢ Dikişleri derinin tersinden yapmayı unutmayınız.
➢ Yan ve taban dikişlerini karşılıklı getirerek, taban köşeyi dikiniz.	➢ Dikişlerin tam karşılıklı gelmesine özen gösteriniz.
➢ Oluşturulan taban kısmına taban mukavvayı yerleştiriniz.	➢ Taban mukavvanın tam oturmasına dikkat ediniz.
➢ Çanta faça ağzına tersinden yapıştırıcı sürünüz	➢ Yapıştırıcının fazla taşmamasına özen gösterilir.
➢ Façaya astar kenar dikişleri üst üste gelecek şekilde yapıştırınız	➢ Astar ile gövdenin tam üst üste gelmesine özen gösterilir.
➢ İyice yapışması için çekiçleyiniz	➢ Çekicin ele vurmamasına dikkat edilir
➢ Birleştirilen gövde ile faça yapıştırılan yerden dikiniz	➢ Astarın dikilmeyen alt kısmından el sokularak çantanın rahat dikimi sağlanır.
➢ Astarın dikilmeyen alt kısmı da uçlar içeri katlanarak, düz kısmından dikiniz	➢ Uçları gözükmeyecek şekilde içeri katlamaya dikkat ediniz.
➢ Çantanın düz kısmını çevirerek ağız façayı gövde üzerine katlayınız	➢ Façanın tam ortadan katlanmasına özen gösteriniz.
➢ Katlanan üst kenarını makinede dikiniz	➢ Dikişin kaymadan ve net olmasına dikkat ediniz

➢ Gövde ile façanın birleştiği yerden yan dişi üzerine sapı yapıştırınız	➢ Her iki sapı da kaydırmadan yapıştırmaya dikkat ediniz
➢ Her iki sapı da makinede dikiniz	➢ Sapın üst kısmına gelen yere zigzag dikişi yapınız
➢ Sapın faça ile birleşme kısmına zımba takınız	➢ Zımbanın çok büyük ya da küçük olmamasına dikkat ediniz.
➢ Façanın ön ortasından başlayarak büzgü için 5 cm aralıkla delik açınız	➢ Delik yerlerini cetvel ile ölçerek deri kalemi ile işaretledikten sonra deliniz.
➢ Deliklere kuş gözü (açık zımba) basınız	➢ Zımba basma makinesine zımbalara uygun aparat takınız
➢ Deliklerin içinden sırım ya da makrome ipliği geçirip uçların boncuk takınız	➢ Boncukların renk uyumuna dikkat ediniz
➢ Çantanın kalite kontrolünü yapınız	➢ İplikleri ve yapıştırıcı izlerini temizleyiniz

KONTROL LİSTESİ

Uygulama testi sonucunda aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanmadığınız için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
➢ Modele uygun süsleme seçimi yaptınız mı?		
➢ Süsleme malzemesini modele göre çantanın uygun yerine monte ediniz		
➢ Sap derisine yapıştırıcı sürüp katladınız mı?		
➢ Sapın her iki kenarını diktiniz mi?		
➢ Astarın kesilen fermuara ağzına çift taraflı bant çekip ve ya yapıştırıcı sürüp, yapıştırıcı sürülen kısma fermuarı yapıştırdınız mı?		
➢ Fermuarı ağız kısmına gelen yeri dikmeden üç tarafını diktiniz mi?		
➢ Astarın fermuara dikilen üst tarafına kenardan başlayarak cep astar yapıştırdınız mı?		
➢ Fermuar dikişi yapılmayan kenar astara cep kapama astarı diktiniz mi?		
➢ Astar ikiye katlanır 0,5 cm den diktiniz mi?		
➢ Taban kısmı her iki taraftan 5cm diktiniz mi?		
➢ Taban ile yan dikişi karşılıklı getirerek köşeyi diktiniz mi?		
➢ Façayı gövde üzerine yapıştırıp diktiniz mi?		
➢ Yapıştırılan façayı diktiniz mi?		

➢ Gövdenin yan ve taban kısmını diktiniz mi?		
➢ Yan ve taban dikişlerini karşılıklı getirerek, taban köşeyi diktiniz mi?		
➢ Oluşturulan taban kısmına taban mukavvayı yerleştirdiniz mi?		
➢ Çanta faça ağzına tersinden yapıştırıcı sürüdünüz mü?		
➢ Façaya astar kenar dikişleri üst üste gelecek şekilde yapıştırdınız mı?		
➢ Birleştirilen gövde ile faça yapıştırılan yerden diktiniz mi?		
➢ Astarın dikilmeyen alt kısmı da uçlar içeri katlanarak, düz kısmından diktiniz mi?		
➢ Çantanın düz kısmını çevirerek ağız façayı gövde üzerine katladınız mı?		
➢ Katlanan üst kenarını makinede diktiniz mi?		
➢ Her iki sapı da makinede diktiniz mi?		
➢ Sapın faça ile birleşme kısmına zımba taktınız mı?		
➢ Façanın ön ortasından başlayarak büzgü için 5 cm aralıkla delik açıp zımba taktıınız mı?		
➢ Çantanın kalite kontrolünü yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise ölçme değerlendirmeye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Süsleme işlemi çanta montajından önce yapılır.

2. ( ) Taban mukavvası 1mm lik mukavvadan yapılır.

3. ( ) Heybe çanta ağzı büzgüsü için standart ölçü vardır

4. ( ) Çift taraflı bant yapıştırıcı yerine kullanılabilir.

5. ( ) Renkli deriden çiçekler kesilerek süsleme malzemesi olarak kullanılabilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru “Modül Değerlendirme “ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi heybe çanta yapımında kullanılan malzeme değildir?
A) El dokuma
B) Örgü
C) Deri
D) Plastik

2. Faça çantanın neresinde kullanılır.
A) Ağız kısmında
B) Körük kısmında
C) Sap kısmında
D) Faça çantanın parçası değildir

3. Heybe çantada astarın deriden küçük ölçülendirilmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?
A) Astara gerek olmaması.
B) Cep yapılacağı için
C) Astarın çanta içinde potluk yapmamasıdır.
D) Hiç biri

4. Heybe çanta süslemede aşağıdakilerden hangileri kullanılır?
A) Deriden çiçekler
B) Hazır metal süsleme malzemeleri
C) Zımbalar
D) Hepsi

5. Çanta üzerinden alınan ölçülere kaç cm kıvırma payı ilave edilir
A) 1 cm
B) 0,5 cm
C) 1,5 cm
D) Kıvırma payı ilave edilmez

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	**Yanlış**
2	**Doğru**
3	**Doğru**
4	**Doğru**
5	**Yanlış**

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	**Doğru**
2	**Doğru**
3	**Yanlış**
4	**Doğru**
5	**Doğru**

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	**D**
2	**A**
3	**C**
4	**D**
5	**A**

KAYNAKÇA